

A BEVÁNDORLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street
New York City

Előfizetési díj:
Egész évre New Yorkban \$3.00
A vidéken 2.50
Egyes szám ..... 3c.

MEGJELEN KÉTSZER HETENKINT: KEDDEN ÉS
PÉNTEKEN.

Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.

Editorial Rooms:
327 East 13th Street
New York City

Subscription:
Per annum, in N. Y. City \$3.00
United States and Canada 2.50
Single copy ..... 3 cts.

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879

IV. Évfolyam. 53 szám.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, PA., 1907. JULIUS 2-án

IV. Year. No. 53.

MAGYAR KULTURA AMERIKÁBAN.

HOENNING O'CARROLL NEW YORKI FÖKONZULNAK SÓHAJTÁSA.

Lapunk pénteki számában leközlöttük Hoening O'Carroll báró new yorki osztrák és magyar főkonzulnak az önképzőegyletben tartott beszédjét. Tekintve a new yorki főkonzulátusnak fontosságát, mi a főkonzul beszédjét is elég fontosnak tartjuk arra nézve, hogy még egyszer foglalkozzunk vele. Foglalkozni akarunk pedig főleg a beszédnek ama pontjával, ahol a főkonzul ur bánaosan felsóhajt.

A főkonzul ur ugyanis az amerikai magyarság erkölcsi és gazdasági szempontból való emelését és összetartását érintvén, a következőket mondta: „Vannak ugyan honfitársaink között igen sokan, akik kiváló polgárai ezen nagy államnak, hanem ami a közjótékonyági intézeteket, a MUNKÁSTESTVÉREINKRŐL való gondoskodást illeti, a kikenél annyi erő, annyi lemondás található, ebből a szempontból más kolóniákhoz képest hátra ragyunk maradva.”

Jól esett hallanunk a főkonzul sóhajtását, mert sóhajtása nézetünk szerint csak azt jelenti, hogy megfigyelte, hogy észrevette fogyatékoságunkat. Ha azonban észrevette azt, ami hiányzik, észre kellett volna vennie azt is, ami ezt a hiányt okozta. S akkor őszintén azzal kellett volna megtoldania panasztát: „Látom, hogy más kolóniákhoz képest a magyarnak sem közjótékonyági, sem kulturális intézményei nincsenek, de tudom, hogy ez a hiány nem irándó a magyarság terhére, tudom, hogy a nagykövetség és a new yorki főkonzulátus volt eddigelé kerékkötője minden magyar mozgalomnak. Igérem azonban, hogy ez a jövőben meg fog változni, hogy ha más nem, akkor legalább a new yorki főkonzulátus fel fogja ölelni a magyarság jól felfogott érdekét és vállalva magával a magyarsággal megteremteni igyekszik majd azokat az intézményeket, amelyeknek hiánya kell hogy fájdalmasan érintse az amerikai magyarság minden igaz barátját.”

Nem csak a panaszt, ezt az ígéretet is szerettem volna kiolvasni a főkonzul ur beszédjéből, habár — ezt különös hangsúlyval sietek megjegyezni — az amerikai magyarság az ilyen ígéret beváltását nem követelte volna soha. Nem követelte volna soha azért, mert az amerikai magyarság számos ízben bebizonyította, hogy elég erős és elég áldozatkész mindennek megteremtésére, amit az

emberbaráti és közművelődési kötelességek tőle megkövetelnek, ha a nagykövetség és a konzulátusok meg nem akasztják őt munkájában. És nem várta volna a főkonzul ur ígéretének beváltását azért sem, mert EDDIG fájdalmasan azt kellett tapasztalnia, hogy minden, amibe a new yorki főkonzulátus belekontárkodott, fojtó penész-szagot hagyott maga után.

Hogy csak egyet említek, itt van a new yorki magyar menház. Ez a menház, mely a főkonzulátusnak alkotása, s amelyben eddig konzulátusi hivatalnokok basáskodtak, melegágya volt a legkiáltóbb botrányoknak. Ez a menház, amelynek Isten áldásának kellett volna bizonyulnia, eddig minden volt, csak az nem, aminek lennie kellett volna: az igaz emberszeretettől megvilágított MAGYAR intézménynek. Egy csomó stréber, hogy a főkonzulátus révén a felszínre juthasson, lakáj módjára hajlongva teljesített minden parancsot, amit akár a főkonzul, akár legutolsó hivatalnok kiadni jónak látott. S ha az egyik vagy másik magyar ember előlötti keserűségét szavakba találta önteni, kimondták rá a társadalmi bojkottot, belenyultak egyéni becsületébe és megsemmisítésére mozgósították a hivatalos és nem hivatalos gépezetet.

Ily dolgok történtek a menház, az egyetlen közjótékonyági intézmény körül, amelybe a főkonzul és hivatalnokai befolytak. S hogy a fellázító viszonyok örvendetes módon megváltoztak, hogy a new yorki magyar menház ma valóban közjótékonyági minta-intézet, azt nem a főkonzulátus rendszerváltozásának, hanem egynehány szál ember elszántságának köszönhetjük, akik nem törődve a lehurrogatásokkal és lealáztatásokkal, addig foglalatostkodtak a nyavalyával, amíg ezt annyira amennyire el nem tüntették.

Az amerikai magyarokat nem érheti azért vád, hogy még nincsenek meg azok a kulturális és jótékonyági intézményeink, amelyeknek megteremtése számarányunknál fogva elvárható volna. Az amerikai magyarok, akik koldustarisznyával a hátukon érkeztek ide, s akik megélhetésük miatt a legnehezebb s a legveszedelmesebb munkát végzik, a maguk erejéből megteremtették többet, mint amennyit külképviselőtünk lerontani képes. Gyilkos munkájuk fillérjeiből emeltek templom-

kat és iskolákat, egymás segítésére alkották meg a szövetségek és egyletek egész sorát, készülöben vannak árvalázatok, megindult a magyar kórházmozgalom és az összmagyarság politikai és társadalmi emelésére megteremtették az amerikai magyar szövetséget. Ime, főkonzul ur, az amerikai magyarság kulturális és gazdasági törekvése, mely máris nagyobb arányokat öltött volna, ha időnként és erőnknek egy részét nem kellett volna arra pazarolnunk, hogy külképviselőtünk, hogy a nagykövet és a konzulok kerékkötő munkáját ellensúlyozzuk s hogy védekezzünk amaz ellenségeink támadásai ellen, a kiknek megsemmisítése magyar pénzen és ez okból fizetett külképviselőtünk kötelességében állott.

Hoening O'Carroll báró főkonzul az amerikai magyarság ERKÖLCSI ÉS GAZDASÁGI EMELÉSÉT ÉS ÖSSZETARTÁSÁT emlegeti.

Tanulmányozza főkonzul ur egy kissé az amerikai magyarság történetét s akkor csakhamar meg fogja tudni azt, hogy a washingtoni nagykövet, hogy a new yorki főkonzulok EDDIG tervszerűen megtették mindent, hogy az amerikai magyarság széthulljon, hogy a világ előtt becsületünk ne legyen.

Hadd igazoljam be ezt a tényt csak két példával. Kihoztak nekünk hazulról egy díszlót. Fogadtatására a magyarok ünneplőbe bujtak. Ritka áldozatkészséggel a legtávolabb vidékekről New Yorkba zárandokoltak. Pánszláv barátaink nem akarták az alkalmat elszalasztani. Ránk fogták, hogy élődiek vagyunk és a zászlóból kifolyólag megindult ellenünk az angol sajtóban a házsa. A nagykövet egyetlen hivatalos szavával megvédhette volna a magyarság becsületét. Azt a szót még manap sem ejtette ki. Mit neki a magyarság becsülete? Fontosabb dolgai voltak. Vacsorákat rendezett Washingtonban.

Az amerikai magyarok, hogy fogadott hazájuk iránt érzett hálájuknak kifejezést adjanak, szobrot emeltek Budapesten Washington Györgynek. A leleplezésnél az amerikai kormányt még csak budapesti főkonzula sem képviselte. Vérig sértő arculcsapása volt ez az amerikai magyarságnak. És ezt az arculcsapást nagykövetünknek, a megbárosított Hengelmüller urnak köszönhattuk. Így

gondoskodott külképviseletünk „erkölcsi” emelésünkről.

És a new yorki főkonzulátusban még botrányosabb dolgok történtek. Csak *egy* példát említek. Megjötték néhány év előtt a békekonferencia magyar tagjai. Mi, bolondos magyarok lázas lelkesültséggel készültünk őket fogadni. Ekkor összeült a konzulátus egynehány emberecskéje és ezek adták ki a rendeletet, hogy a lakomára kit szabad, kit nem szabad meghívni. Rostáló bizottsággá alakultak és becsületükben megsértettek derék, önzetlen, lelkes embereket csupán azért, mivel nekik úgy tetszett. Így gondoskodtak a főkonzulátusban a magyarok erkölcsi EMELÉSÉRŐL és ÖSSZETARTÁSÁRÓL.

Én hiszem, hogy Hoennig O'Carroll báró főkonzul véget akar vetni a botrányos állapotoknak. Én hiszem, hogy az Önképző-egylet estélyén nemesak beszélt, hanem érzett is. De az érzelemnek a világ csak akkor veszi hasznát, ha megfelelő tettben jut kifejezésre.

Magyar embernek vallotta magát. Szívvel örülök neki. Mint magyar embertől elvárjuk azonban tőle, hogy akkor, amikor a magyarok erkölcsi és gazdasági emelésének és összetartásának szükségességét hangsúlyozta, gyűrje fel az ingujját és dolgozzék velünk amaz emelés és összetartás megvalósításán. S ha a magyar Hoennig O'Carroll báró a magyarság erkölcsi és gazdasági törekvéseiből kivieszi a maga részét, viszont a magyarság segíteni fogja Hoennig O'Carrollt *főkonzult* terhes hivatalos feladatának megkönnyítésében.

A főkonzulátustól nem várunk, nem akarunk semmit. A főkonzulátus, bár jelenlegi feje *magyar* hivatalnak mondotta, nem szentelheti magát *kizárólagosan* magyar érdekeknek, neki más érdekeket is kell képviselni. Várunk azonban sokat Hoennig O'Carroll báró urtól, aki magyar embernek vallotta magát s aki lelkes embernek bizonyult.

Fel tehát a munkára a kölcsönös megértés és az őszinte együttérzés biztos, mert szilárd alapján.

Singer Mihály.

LEHURROGTÁK.

Wekerle az osztrák birodalmi tanácsban.

Wekerle Sándor magyar kormányelnöknek volt alkalma kitanulni az osztrákokat. Még sem ismeri őket eléggé. Feltételezte, hogy van bennük annyi tisztességtudás, mely elégséges arra, hogy megkülönböztesse az embert a — baromtól.

Wekerle csalódott. Az osztrák csak rugdalózni tud. Megirtuk lapunk előző számában, hogy a magyar kormányelnök elment Bécsbe, jelentést tenni a magyar királynak a horvát obstrukció által előidézett helyzetről. Ez alkalommal ellátogatott a minapában újból megnyitott birodalmi tanácsba. A derék osztrák képviselők alig hogy meglátták a magyar államférfiut, azonnal megvadultak, akár a bika mikor vörös posztót lát. Lehurrogták. Kiabazugolták az osztrák törvényhozás palotájából.

S ebből az a tanulság, hogy magyar miniszter, ha magyar politikáról a magyar királlyal Bécsben beszélni akar, mondja el a mondókáját és siessen vissza magyar földre.

CLEOPATRA MÓDJÁRA.

Amerikai nő borzalmas öngyilkossága.

Tennessee állambeli Union Cityből jelentik, hogy

HIZSNYAY JÁNOS úr

Connecticut állambeli Danburyben fel van jogosítva előfizetések, felvételére és nyugtázására. Melegen ajánljuk őt ottani honfitársaink figyelmébe.

egy Blum Róza nevű asszony az ottani kórházban haloklik. Cleopatra ó-korbeli fejedelemszony módjára követett el öngyilkoságot.

Az asszonyt elhagyta ugyanis a férje. Kétségbeesésben öngyilkosságra határozta el magát. Kiment a közeli erdőbe, ott megfogott egy mérges kígyót, a melynek harapása feltétlenül halálos.

A veszedelmes állatot keblébe rejtgetve ment vissza a szállodába, ahol lefeküdt és szótlanul bevárta a kígyómarások következményét. Mikor ráakadtak, még élt ugyan, de teste irtózatosan megdagadt. Félholtan szállították a kórházba.

MEGINT FŐHERCZEG.

Wölfling Lipót ismét a bécsi Burgban él.

Genfből kábelezik, hogy az ottani bíróság felbontotta Wölfling Lipótnak Adamovic Mária színésznővel kötött házasságát.

Wölfling Lipót tudvalevőleg senki más, mint Lipót osztrák főherczeg, aki lemondott minden rangjáról és polgári nevet vett fel, hogy a színésznőt nőül vehesse.

A Habsburgok hagyományos szokása szerint Wölfling is ciztronnak nézte kedvesét. Kifacsarta s most eldobja magától. Visszakivánczolt a bécsi burg fényébe. S most, hogy eltaszította magától a nőt, aki mindenét odaadta neki, Lipót ismét udvarképes lett. Visszavédlett főherczeggé.

CARNEGIE HÖBORTJA.

Az amerikai Krózus most tébolydákat alapít.

Carnegie András, a munkások vérén sokszoros milliómossá lett aczélgyáros tudvalevőleg mesés összeget költött a közel multban könyvtárak alapítására.

Ugy látszik, hogy amaz alapításokkal nem ért el sok eredményt, mert ujabban más dolgokra adta magát. Tébolydákat alapít. Ennek mindenesetre nagyobb szükségét látják Amerikában, az idegesség országában.

Pennsylvania állambeli Johnstownból arról értesítik ugyanis lapunkat, hogy Cresson közelében hat-száz holdnyi területet adományozott az államnak abból a végből, hogy ott tébolydát építsenek. Az építés és berendezés költségeit is ő fedezi.

Mikor fog Carnegie arra is gondolni, hogy otthont építsen azoknak a munkásoknak, akiknek verejtékéből, véréből gyültek össze a sok millió?

A BEVÁNDORLÁS.

Watchorn biztos elkészíti évi jelentését.

Watchorn Róbert new yorki bevándorlási biztos most készül el évi jelentésével, mely természetesen fölötte érdekesnek ígérkezik.

Előszavában kijelenti, hogy a bevándorlást csakis az ország jóléte szabályozza. Miután ebben az esztendőben az általános jólét rendkívüli módon emelkedett, vele emelkedett rendkívüli módon a bevándorlás is. — Szerinte hét állam fogadta magába az összbevándorlás 85 százalékát.

Érdekes az a kimutatása, hogy 1820 óta 25 millió ember vándorolt be az Egyesült Államokba, még pedig 1820-ban 14.000 ember, 1907-ben egy millió felül.

MAGYARORSZÁGON

Időzik jelenleg a bevándorlási bizottság.

Európa kivándorlási állapotainak megvizsgálására az Egyesült Államok kongresszusa tudvalevőleg kiküldött egy bizottságot, amelynek élén Dillingham szenátor áll.

Amint tegnap Bécsből kábeleztek, ez a bizottság az osztrák és magyarországi viszonyok tanulmányozására Bécsbe, illetve Budapestre érkezett. Maga a bizottság elnöke és Wheeler bizottsági tag elhatározták, hogy Magyarországon hosszabban fognak időzni, mert éppen a magyar állapotokat akarják behatóbban tanulmányozni.

Attól tartunk, hogy az amerikai bizottság a kivándorlást illetőleg Magyarországon alig fog épületes dolgokkal megismerkedni. E félelmünkben megerősít bennünket egy „A kirándorlás boszorkánykonyhájából” című cikk, mely a Pesti Naplóban megjelent s a mely botrányos dolgokat tár fel. A cikket lapunk jövő számában leközöljük fogjuk. Ha mindaz, ami ebben a cikkben el van mondva, igaz, Dillingham szenátor még amolyanabbakat fog referálni, mint Braun Márkus referált annak idején.

FELMENTETT GYLKOS.

A meg nem írott törvényt érvényesítik.

Megirtuk a mult héten, hogy Virginia állambeli Houstonban perbe fogták Loving bírót, aki egy fiatal embert lelőtt, mivel ez leányát lerészegítette.

Virginiában még a lovagkor idejét élik s így könnyű volt a védőügyvédeknek, akik csakugy okádták magukból a házi tüzhely szentségéről szóló frázisokat.

Az esküdtek egy félóra mulva arra a meggyőződésre jutottak, hogy Loving bírónak joga volt a fiatal embert lelőni. Az esküdteket lelkesen megéljenzették. Az éljenből kijutott a bírónak is. A meggyilkolt fiatal emberre, aki tisztességes uri gyerek volt s aki azért adott a leánynak a saját kérésére egy kis szeszest italt, mivel ez rosszul érezte magát, nem gondolt senki. A holtaknak ninesen igazuk sohasem. Legkevésbé Virginia államban.

TULIPÁN PAPIKA.

— A Tulipán védjegy törvényesen védve van, utánzása tilos. —

Hivatalosan kezességi számmal ellátott, hivatalosan vegyelemzett valódi, hamisítatlan nemes paprika. Aki szereti egészségét, óvakodjék az egészségre ártalmas, hitvány hamisításoktól. Aki valódi, nemes, elsőrendű magyar paprikával készített ételeket akar élvezni, az csakis TULIPÁN PAPIKÁVAL főzet maga és vendégei számára.

Vendéglősöknek, kereskedőknek kedvezmény.

Kapható: egy, két és ötfontos dobozokban, ugyszintén kis asztali dobozokban is.

Megrendelések így czimzendők:

HUNGARIAN AMERICAN TRADING CO.,
32 BROADWAY, NEW YORK CITY.

Magyarok Amerikában

ÖVÁS. Pittsburgi irodánknak vezetője a következőket teszi közzé: *NEVADA KÁROLY ur, a pittsburgi fiók-iroda volt megbízottja nincs többé felhatalmazva lapunk képviselőjére s csak azok az előfizetések érvényesek, amelyek június hó 20-ig eszközöttek.*

A HALÁLRA ÍTÉLT MAGYAR. Megirtuk annak idején, hogy Szalay honfitársunk meggyilkolta a fiatal Vargyas Veronkát. E miatt a clevelandi bíróság halálra ítélte őt. Szalay a tárgyalás folyamán oly meglepő egykedvűséget tanusított, hogy védője, *Bloch C. József*, védelem elmebeli állapotának megvizsgálását kérelmezte. A bíró erre, értesülésünk szerint, azzal felelt, hogy Szalay nem azért egykedvű, mivel elméje meghibbant, hanem azért, **MIVEL A MAGYAR FAJ A MÜVELTSÉG OLY ALANTAS FOKÁN ÁLL, HOGY SZALAY ENNÉLFOGVA A HELYZET KOMOLY VOLTÁT FELFOGNI NEM BIRJA.** Fogunk legközelebb alkalmat keresni, hogy a clevelandi bírónak minősíthetnünk meggyalázását egy egész nemzetnek kellő módon visszautasítsuk és elégtelt nyerrjük. — Szalayt közben elvitték Columbusba, ahol október hetedikén a villamos székben fog meglakolni véres tetteért. Columbusban vette a halálra ítélt híret annak, hogy szüleinek szeretete mily meghatározó módon nyilatkozott meg a távolból is. Betegségük dacára összekuporgattak valahogy 1200 koronát és azt elküldték Clevelandba, hogy gyermekük megmentésére szolgáljon. A szegény szülők még csak most fogják megtudni, hogy Szalayt halálra ítélték.

A FÖKONZULÁTUS FIGYELMÉBE. Bogár Lajos, New Jersey állambeli whartoni ev. ref. lelkésztől vetjük a következő levelet, amelyet ugy *Hoening O'Carrol* báró, mint a magyar menház elnöksége figyelmébe ajánlunk: **Igen tisztelt Szerkesztő Ur!** Whartonban, N. J. és környékén mintegy 1200 számmal lakó honfitársainkat méltó felháborodás és elkeseredés érthette ama szerencsétlenségnek hírére, amely ma délután két óra tájban történt a helybeli vasgyárban s amelynek áldozata lett Zámboi József fiatal honfitársunk. Egy vasérczezel megrakott vasúti kocsi a körülbelül husz lányi magas emelvényeken épített keskeny vágányon, honnan a vasérczet leszórják, elvágta egészen ballábát s balkezének két ujját is összeroncsolta. A szerencsétlenségnek színhelye a legveszedelmesebb hely az egész vasgyárban, ahol gyakorolt, régi munkásokat is könnyen ér baj és mégis a vasgyár munkaadói és felügyelői ilyen helyre küldenek új „zöld” embereket dolgozni. Legutóbb a múlt szombaton és hétfőn 26 „zöld” embert hozott a vasgyár a new yorki magyar menházból s legnagyobb részét erre a helyre küldte dolgozni. A többi munkások szerencsére elmenekülhettek, de Zámboi a rohanó kocsi kerekai alá került. Nem első és —fájdalom, amint következtetnünk lehet,—nem is az utolsó eset ez. Most is két magyar ember fekszik összetörve, súlyos sebekben, kik hasonló módon nem kerülhették el a szerencsétlenséget.

Amint Zámboi az első orvosi segílyt megkapta, Morristownba szállították, ahol élet-halál között lebeg. A többi munkások, akik Zámboi-val együtt csak a múlt héten jöttek Magyarországból, ott hagyták a munkát s még ma elutaztak.

A jelen szomorú esetre első sorban Viola Bertalan, a menház elnökének figyelmét hívjuk fel, ki bizonyára már értesült a szerencsétlenségről. Ő engedte el a 26 fiatal magyar munkást szerződésileg a gyárnak ama megnyugtatóására, hogy nem fogják veszedelmes helyeken dolgoztatni.

Másodsorban az Amerikai Magyar Szövetség és a

POTMESIL ISTVÁN úr

képviseli *South Bethlehem* és környékén a Bevándorlót. Előfizetések felvételére és nyugtázására fel van jogosítva. Melegen ajánljuk őt ottani honfitársaink figyelmébe.

new yorki magyar konzulátus figyelmének kiterjesztésére is utalnunk kell, hogy annak az 1000—1200 magyar embernek az érdekében, kiknek élete a whartoni vasgyár tulajdonosának, igazgatójának, munkafelügyelőinek lelketlen szeszélyétől függ, lépjen fel érellyesen az illetékes helyeken. A munkások itt valóságos mártírok. Ha sok munkát képesek elvégezni, még többre kényszerítik, s fizetésüket leszállítják. Ha nem akarnak kellő vigyázat nélkül dolgozni, vagy nem akarják magukat a gáztól megfojtatni, akkor szidják, fenyegetik, míg végre sikerül egy-két új, járati munkást rávenni, hogy a veszedelmek veszedelmébe menjen. De ha az ő könnyelműségük és gondatlanságuk miatt szerencsétlenség ér valakit, ráfogják, hogy részeg volt, ha meg — amire már több eset volt — utbaigazítás s figyelmeztetés nélkül elküldik valamely veszélyes helyre s őrizet nélkül otthagya őket, talán örökre elvesznek, családjaik részére semmi segílyt nem nyújtanak, ellenben megkoczkáztatják az ilyen kijelentéseket: „Ha el is pusztultok, egy helyébe van 100 is, hiszen ezrével jöttök az Océánon tülről.” (Vil Foli boss nyilatkozata.)

A gyári fejtelenségről különben szívesen szolgálunk adatokkal bárkinek, aki hozzánk fordul.

A keserű pohár már megtelt. Az az embertelen eljárás, melynek annyi áldozata volt és van, ezzel a mai esettel is világosan beigazolódott. Ebben a szabad országban koránt sincs megengedve az emberi életnek önkényes bitórlása s bár mint másutt történeket, történhetnek itt is oly balesetek, amelyekben a felelősség az illető vállára nehezedik, de a gyakori baleset bennünket arról győzött meg, hogy sokban hibás a vasgyár, amin segílytne s csökkenthetné a szomorú eseteket, ha akarná. Kérem e sorokat becses lapjában közzétenni. Teljes tisztelettel **Bogár Lajos**, ev. ref. misszionárius.

A MUNKA ÁLDOZATA. West Virginia állambeli Fairmontból jelentik, hogy *Guttman Imre* honfitársunk munka közben életveszélyesen megsérült. A palabányában dolgozott, amikor egy szikladarab levált és maga alá temette a szerencsétlen embert. Habár súlyos belső sérüléseket szenvedett, a fairmonti kórházban reményt fűznek felgyógyulásához.

MAGYAR ÁRUK AMERIKÁBAN. Figyelmeztetjük lapunk olvasóit a *Hungarian American Trading Company* hirdetéseire. A ki valódi magyar paprikát, valódi magyar sósboroszeszt, valódi magyar kaszát óhajt — és ki ne részesítene előnyben valódi magyar árukat? — forduljon a *Hungarian American Trading Company*hoz, amelynek élén *Zerkowicz Emil*, a magyar kir. kereskedelmi muzeum new yorki levelezője áll.

GRÓFI SZÉLHAMOS. Lapunk egy barátja, aki az alábbiakért elvállalja a felelősséget, egy nagyszabású szélhámosságról ad hirt, amelybe *Kossuth Ferenc* és *Apponyi Albert* gróf neveit is belekeverték. Forrásunk szerint New Yorkban a 19-ik utca 413. száma alatt él egy uri ember, aki magát **CSÁKY BÉLA GRÓFNAK** nevezi. A gróf ur, amint ezt tudósítónk mondja, *dr. Alberthy Lajos* név alatt érkezett Amerikába, mivel azonban ezen név alatt nem bírt eredményesen szélhámoskodni, felcsapott grófnak. Százával vannak nála *Kossuth Ferenc*nek és *Apponyi Albert* grófnak New Yorkban készült névjegyeik, amelyekből vagy egy tucatot elhoztak a szerkesztőségünkbe is. Ezekre a névjegyekre, így folytatja tudósítónk, ráírja a legmelegebb ajánlatokat, amelyekkel azután végigpumpolja a könnyen hívőket. Legutóbb beállított az akkor a 29-ik utca 212. száma, most Ave. B—229. szám alatt lakó *Zukán István* honfitársunkhoz, akinek mint titkosrendőr mutatkozott be. Zukánt ugyanis nemrég kirabolták s a „titkosrendőr” ugyancsak megdézsmálni akarta a kárvallottat. — Mindenesetre alapos megfigyelésünk tárgyává fogjuk tenni a „gróf urat”.

HA AKAROM VEMHES, HA AKAROM NEM VEMHES, VAGY A NEW YORKI MAGYAR PLÉBÁNOS ELVHÜSÉGE. *Kovács Lajos* new yorki magyar plébános ur tudvalevőleg koronázási misét tartott. *Kovács Lajos* ur haza is utazott — *Hengelmüller* washingtoni nagykövet társaságában. Ha *Kovács Lajos* plébános ur eljárásán megütköztünk és szóvá tettük, tettük főleg azért, mert még röviddel ezelőtt azzal büszkélkedett, hogy ő odahaza függetlenségi programmal lépett fel és ezt a politikai hitvallását azzal igazolta, hogy *Perth Amboyban* *Hit* név alatt szerkesztett lapjában ugyancsak szidta a kormányt, lebitangolta a nagykövetet és az összes konzulokat. Az a cikk a *Hit* 1906 július elseji számában *Kovács Lajos* plébános saját neve alatt jelent meg. Adjuk a következőkben szó szerint:

A NAGY NEMZETI VIVMÁNYOK. Undokabb és érthetlenebb játékot nem üz és nem üzött a magyar kormány senkivel, mint az Amerikába vándorolt szegény magyarokkal. Akkor, amikor kiüldözte őket, mikor nyomoruságos életüket otthon annyira elviselhetetlenné tette, hogy kénytelenek voltak a basák, a végrehajtók és mindenféle falusi és városi nagy hatalmasságok elől kezükbe venni a vándorbotot és elhagyni az édes hazát, mindent és mindenkit, akit szerettek és kijönni a nagy bizonytalanságba, küzdeni, szenvedni, akkor egyszerre az üldözöből, a *Judásból*, aki fejpénzért szállítja a *Cunard* társaságnak a ki-vándorlókat, jámbor atyuska lesz és azt hiszi, hogy kézsókra borul le az a megalázott, kivert, eladott amerikai magyar a kormány előtt. De az a jóakarát is, amivel dielekszik a hires magyar kormány, még és átok reánk nézve. És az olyan okatlan beszédnek, amit *Wekerle* mondott a drága mákvirág, akasztófára régen megérett piszok *Goluchovszky* megmentésére, gyűlöletet és rettenetes következményeket hozhat reánk. Hazudik *Goluchovszky*, ha azt hieszteli, hogy az Amerikába kiüldözött és eladott magyarokat ő s az ő fizetett bérenceik tartják meg magyarnak és óvják meg az elangolosodástól és amerikaiasodástól.

Ez nem igaz, mert azok a fizetett ügynökök vagy **KONZULOK NEM MONDANAK IGAZAT.** Ők például soha a néppel nem érintkeznek, őket fel nem keresik, hanem ha egyes elzüllött egzisztenciát, akit Amerika nem tud befogadni, mivel nem képes arra, hogy ennek a nagy, független, szabad államnak hasznos tagja lehessen, kényszerülvéllel ingyen hazaküldenek a nép által gúnyosan elnevezett „*Gunár Linnán*”, ez náluk a honmentés. Mondja meg *Wekerle* ur és barátja *Goluchovszky*, van-e tudomásuk arról,

PÁRTOS PATIKÁJA

igazi magyar gyógyszerész

160 Második Avenue, 10-ik utca sarkán,
NEW YORK.

Telefonszám: 4288 Orchard.

Orvosságokat magyarországi módszer szerint készit.

Telefon utján is megrendelhető.

Az Egyesült Államokban egyedüli elárúsítója
A Szent Bernát keserü eszenciának,
biztos szer gyomor-bajok, főfájás és idegesség ellen.

Ára: 1 palaczk 1 dollár, 3 palaczk 2 dollár 75c.

Pósta utján is megrendelhető.

Sérvkötők és sebészeti szerek jutányosan kaphatók.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG.

Alakult 1906. február 27. Cleveland, O.

A Szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme. Osztályok alakulhatnak Amerika minden magyarlakta helyén.

Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabályokért a titkári hivatalhoz. 305 Century Building, Cleveland, O.

hogyan Amerikában szintisza, fajmagyar plébánia hány van? Kik a plébánosok? Mennyi a hívek száma?...

Csuf, gyalázatos játékot játszanak otthon velünk. A tót papok közül többen kijönnek államköltségen tót papnak, s híveik előtt még magyarul sem szabad beszélniök, s otthon mint „honmentők“ szerepelnek és esetleg kapnak szubvencziót! Hát a kálvinisták, akik itt Amerikában 100-ad részét sem teszik a katolikusoknak, mennyit kapnak honmentés címén, holott egy-egy kálvinista lelkesre esik átlag 20 magyar család, amelyből talán kettő jár el néha-néha templomba.

Ez azután a honmentés... **Humbug!**... Magyar királyi czopf és butaság!... Itt van az én helyzetem. Több mint 600 magyar családnak vagyok a papja, az egyes emberek számát meg nem is tudom olyan sokan vannak, s én egymagam küzdök ezzel a szegény magyar néppel, aki utolsó centjét feláldozza magyarságáért, hiteért.

No, híres magyar honmentők, mennyit adtak a perth amboy szent kereszt felmagasztalásáról nevezett r. k. 600 családot és vagy kétezer egyes magyar tagot számláló magyar templomnak felépítéséhez?

Semmit, de még a nép adta az utiköltséget is, mikor idehívtak. És ezen a területen van talán összesen 80 kálvinista család, s van 4 magyar református pap, van kész templom. Nem a komcz utáni vágy bánt! Oh, nem! Ezt nem fogadnánk el soha, de soha! Hanem az igazságtalanság, hogy míg én napon-ta zsufolt templom előtt hirdetem az igazságot, addig a mi hazaküldött adófilléreinkből hízalják itt a „honmentőket“.

Iskolánk nincs. A szegény kicsiny gyermekeket a templomba gyűjtöm, ott tanítom és tanítja egy okleveles magyar tanító, akit a nép fizet és nem a honmentő magyar kormány.

Iskola kell! Nem kérünk a nép adófilléréiből, de adunk a keserves keresetünkből, s lesz magyar iskola, s nem fog fájni, ha a Judás magyar kormány a vérpénzen eladott népének gyermekeit megóvva magyaroknak nem kapunk segélyt, attól a bűnös rendszertől, amely szállítja az élő erőt pénzért, ezrével ide küzdeni, hogy otthon tömhessék az amerikai pénzből az urak a zsebjüket.

Nem kaptam Judás-pénzt, nyíltan merek beszélni mindenkivel, mert függetlenebb vagyok, mint Magyarországon holmi stréber püspököcske, aki nyalja minden kormány kezét, hogy jobb javadalmat nyerhessen. Nyíltan merem hát megmondani és megizenni Wekerlének és Goluchovszkynak is, hogy csak ártanak itt a magyarnak. Hogy képmutató, aljas politikát csinálnak.

Mert hogy esetleg több magyar nem polgárosodik itt meg, az nem Wekerle és Goluchovszky érdeme, hanem annak a népnek és kath. magyar papjainak hazaszeretete és érzése, akiket bár kiüldöztek, régi hazájukba mégis visszavágnak, ámbar a vége csak az lesz, hogy itt maradnak, mert azt a rongyos egy-két buta stréber zsarnokoskodását nem tudja sem pap, sem paraszt elviselni, ha egyszer magába szivta Amerika szabad, üde, friss levegőjét.

Sem Goluchovszkynak, sem a magyar kormány abszolút semmi befolyása nincs az amerikai magyarságra, sem az amerikai kormánytól, sem a néptől, annál kevésbé Rómánál.

Ma kaptam egy táviratot megbízható helyről, hogy az amerikai görög katolikus magyarok és ruthének (ezt a népet nem kell a pánszláv tót latin szert. katolikusokkal összetéveszteni és egy kategóriába sorozni) görög katolikus püspököt kaptak. És most nevesettek, vagy sirjátok. Magyar testvérek, ez a híres, nagy hazafi „nemzeti“ magyar kormány meg-

engedi, hogy egy galicziai barátot, aki egy hunezut betűt magyarul nem tud, aki soha nem látta Magyarországot, a magyarországi görög kath. magyar és ruthén hívek és papok püspökévé nevezzék ki!... Nyolczvanöt görög katolikus parochia van és ebben a 85 parochiában 65 magyar pap a plébános és összesen 20 galicziai plébánia van. És kineveznek a közel jövőben egy galicziai barátot a magyar gör. kath. papok püspökévé.

Szégnyen! Gyalázat!

Mert mint a mai távirat mondja: „ő szentsége, X. Pius pápa a propaganda előterjesztésére kinevezi a napokban dr. Nikola Demcsuk Szent Basil-rendű galicziai szerzetest a római Szt. Athanáz-kollégium rektorát, az amerikai görög szertartású hívek és papok püspökévé!“

Na, hazafias magyar kormány, hol vagy? Mit csináltál? Tudod-e, kinek a munkája ez? Azé az uré, a kit megmentett Wekerle. Gróf Goluchovszky szövetségvezető gróf Septiczky András lemergi görög katolikus érsekkel és a római jezsuitákkal kivitték, hogy 65 magyarországi pap és több mint háromszázezer magyarországi, részben magyar, részben a magyarokkal együttérző jó ruthén nép kapjon egy galicziai püspököt.

Néma megdöbbenéssel fogadta ezt a hírt az amerikai görög kath. papság s hogy micsoda végzetes következménye lehet ennek a kinevezésnek, ha igaz lesz, ám vessenek magukra azok a híres honmentők, akiknek nem volt sem erejük, sem bátorságuk a szegény görög katolikus magyarságért sikra szállani, csak a szájuk jár. A legfőbb bűnös a hazafias magyar kormány.

Ezért nem kellettek nekünk magyar katolikusoknak. Ezért inkább örömmel tartozunk az amerikai püspökök alá, s még csak tudni sem akarunk arról, hogy mozgalom induljon meg egy esetleges magyar püspökség érdekében, ezért nem kell a pénzetek, ezért akarunk veletek minden összeköttetést megszakítani, mert ha tudnátok otthon, hogy a magyar katolikuság magyar püspököt akarna Amerikában, küldenétek ide egy olyan pánszláv püspököt, aki aztán elbánná velünk alaposan. Jobb így.

Ha már egyszer a jó Isten idehozott, jobb ezek alatt a jó, derék, a magyarokat becsülő és szerető ájris püspökök alatt függetlenül és szabadon működni népünk vezetésében, mint valami galicziai, vagy tót barátoskából lett pánszláv püspök uralma alatt szenvedni!

Kovács Lajos.

HIMENHIR. *Heltay Árpád*, a new yorki magyar szintársulatnak kedvelt és tehetséges tagja, a minap jegyet váltott a new yorki magyar kolóniának egy fölöttékes hölgyével, *Davidovics Malvin* kisasszonnyal. A fiatal párnak, mely őszszel fog egymásnak hűséget esküdni, tartós boldogságot kívánunk.

CSALÁDI ÖRÖM. *Ricsák János* honfitársunknak, a passaicai ismert bankárnak iró-davezetőjét, *Sass Istrán* urat családi öröm érte. Kedves neje egy egészséges figyermekkel ajándékozta meg őt. Sok szerencsét a boldog szüléknek is, az apró ujszülöttnek is.

GYEREKASSZONY. A new yorki magyar szintársulat tagjai esütörtökön, julius negyedikén este színielőadást rendeznek Passaicon. Színre kerül a „*Gyerekkasszony*.“

Az előadás remélhetőleg nagy látogatottságnak fog örvendeni.

BORZALMAS MÓDON MEGGYILKOLT FÖLDE. A sopronmegyei vittnyé-di illetőségű Kármán József borzalmas módon meggyilkolta földijét, a sopronmegyei kapuvári illetőségű Magyar Józsefet. A vérengzés Indiana állambeli Pleasant Laken esett meg. A magyarok sörözgettek, Magyar József azonban nem bántotta az italt, ami fölött Kármán József összeszólalkozott vele. A többiek helyreállították a békét és az ivás folytatódott. Kármán József többet ivott a többinél. Ez okozhatta, hogy később minden indító ok nélkül egy hosszú késsel rátámadt a gyanútlanul ülő Magyar Józsefekre, akit hátulról leszurt. A vér azután egészen elkábitotta Kármánt, aki neki esett az áldozatának és addig döföste a testébe a hosszú kést, amíg Magyar József ki nem adta lelkét. A gyilkos rémes tettének elkövetése után elszaladt a tó partjára s mikor utána mentek, az örültnek kacagásával fogadta a magyarokat. Kármánt visszavitték és az ágyhoz kötötték. Így találják őt a rendőrök, akik persze az angolai börtönbe vitték, ahol őszszel fogják tárgyalni az ügyet. A meggyilkolt Magyar József holttestét South-Bendbe szállítják ott élő rokonaihoz, akik a temetésről gondoskodnak.

GYÁSZESET BRIDGEPORTBAN. A betegs.egyletszövetkezetének derék tisztviselőjét, *Grizz János* honfitársunkat súlyos csapás érte. Neje, szül. Kopesó Mária jobblétre szenderült. Az elhunyt békés pihenést, keményen sujtott honfitársunknak pedig erőt kívánunk veszteségének elviselésére.

TIZ NYELVET

beszélő magyar ember, aki a magyar, német és angol nyelven kívül az összes szláv nyelveket bírja, magyarul, angolul, németül, románul és tótul **IR ÉS OLVAS**, megfelelő állást keres, legszívesebben bank és hajójegy-üzletben. Megkeresések így czimzendők: **ALEXANDER SÁNDOR**, 198 East 3 street, **NEW YORK CITY.** VII. 2.

MAGYAR KASZÁK

Magyar importált gyártmány. Magyar gazdák, magyar földművesek, farmerek legkedveltebb kaszája a japán és bur kasza.

Darabja 1 dollár 75 cent.

Főraktár Észak-Amerikában:

HUNGARIAN AMERICAN TRADING CO.,
32 BROADWAY, NEW YORK CITY

THE ORIENTAL BANK

A Keleti Bank

182-184 BROADWAY, fiók a Bowery és Grand street sarkán, NEW YORK

Tőke és felesleg \$1,850,000

R. W. JONES, Jr. elnök
LUDWIG NISSEN, ERSKINE HEWITT, CARLES J. DAY alelnökök
GEO W. ADAMS, pénztáros

NELSON G. AYRES, első alelnök
R. B. ESTABROOK, helyettes pénztáros
LEOPOLD FRIEDRICH, a külföldi osztály vezetője

CSIVÉLYESEN MEGHIVJUK ÜZLETI ÖSSZEKÖTTETÉSRE
KÜLFÖLDI PÉNZEKET VESZÜNK ÉS ELADUNK UTAZÓK SZÁMÁRA HITELLEVELEKET FOLYOSITUNK
IMPORTÁLÓ KERESKEDŐKNEK ÜZLETI HITELT BIZTOSITUNK
VESZÜNK ÉS ELADUNK MAGYAR ÉS OSZTRÁK ÉRTÉKPAPIROKAT.

AMERIKAI DOLGOK

HÁRMAS KIVÉGZÉS. Három embert végeztek ki a Missouri állambeli Jefferson Cityben. Vaughan Harryt, Raymond Eduárdot és Ryan Györgyöt azért ítelték halálra, amiért Caly Jánost meggyilkolták.

NEM LESZ JÉG. New Yorkot nagy veszedelem fenyegeti. Az American Ice Co. 1500 kocsisa beszátrájkolt. Az American jégtársulat körülbelül 90 százalékát szolgáltatja a new yorki jégtogyasztásnak s most, amikor beállott a rettenetes forróság, valóságos csapás ez a sztrájk.

ÖNGYILKOS GYILKOS. Lapunk egyik előző számban jelentettük, hogy Lewis Irwin, aki a Pennsylvania állambeli Avondale melletti farmján lakott, az alatt a gyanu alatt lett letartóztatva, hogy felesége törvénytelen, öt esztendő kis leánykáját, Newlyn Marit meggyilkolta. Lewis most a worchesteri börtönben öngyilkossági kísérletet követett el. Nadrágtartójának bádoggal kapcsával felvágta bal kezén az ereit, azután pedig a nadrágtartóval felakasztotta magát. Egy börtönőr észrevette a dolgot és az orvosi segély rögtön alkalmazásával meg lehetett menteni. Lewis, mikor magához tért, kiáltozni kezdett: „Engedjétek meghalni, nem bírom kiállani azokat a vadló szemeket.” Lewis később dühöngeni kezdett, úgy hogy kényszerzubbonyt voltak kénytelenek reáhuzni.

ÖNGYILKOS HELYETT GYILKOS. King Leó, mint Rochesterből sürgönyzik, egy utast megkínált pálinkával a Black Diamond vonal egy expressz-vonatján. Az utas, alig ivott egy kortyot, összeesett és pár pillanat múlva meghalt. Az üvegben nem pálinka, hanem cziánkáli volt. Kingnek Illinois állam Rockford nevű városában lakó családja azt állítja, hogy King már régen foglalkozik az öngyilkosság eszméjével és a cziánkálit is azért hordta magával. Kingnél, akit letartóztattak, töltött volt találtak. A szerencsétlen áldozat a vasuton ismerkedett meg Kinggel.

GYALÁZATOS MERÉNYLET. Boylan Tamás new yorki festőnek nyolcz esztendő kis Viola leányát holtan találták meg lakóházuknak pinczéjében. A törvényszéki orvos nemcsak azt állapította meg, hogy a kis leányka gyilkosságnak esett áldozatul, hanem azt is, hogy előzőleg embertelen vad erőszakot követtek el rajta. Két fiatal olaszt vettek gyanuba, a kikről az áldozat nővére azt állította, hogy czúkorral és nyálankossággal esábitgatták a kis Violát.

HARMINCZ MILLIÓS PÖR. Említettük, hogy a Standard Oil Co. ellen 1463 kihágási eset miatt, melyek mindegyikeért 20,000 dollár pénzbírság szabható ki, pórt indítottak. A tárgyaláson a társaság ügyvédjei nem voltak hajlandók a Standard Oil Co. anyagi viszonyait illetőleg nyilatkozatokba bocsájtkozni. Emiatt aztán most a társaság főbb embereit, köztük természetesen Rockefellert is, július 6-ikára a chicagói törvényszék beidézte.

ÚJ VESZEDELEM. New Yorkot egy újabb és nehezebb csapás is érte, mint a jégtársulat kocsisainak sztrájkja. A szeméthordó kocsisok is letették a munkát. A konyhahulladékok most mind összegyűltek és az utcákon halomba rakva hevernek, rohadásnak indulnak s különösen a város keleti oldalán oly döglétes a levegő emiatt, hogy jobb messziről elkerülni még a vidékét is. Egészségügyi szempontokból perze azonnal fogadtak fel más kocsisokat, de ezek nem képesek a munkát teljesíteni, mert a sztrájkolók leverik őket, ahol találják. Most más módot találtak ki. Az utcaközök közepére hordatják a szemetet és

hulladékokat és aztán meggyújtják. Néhol valóságos máglyák égnék a gyermekek nagy öröme, akik tuczat számra hordják a máglyára az ócska ruhaneműket és butordarabokat. A tűz okozta bűz miatt aztán mindenki kénytelen becsukni lakása ablakait, aminek aztán ebben a rettenetes hőségben természetesen szintén megvannak a maga következményei.

TÜZ. Pittsburgban Deiger János Wylie avenuei lakásán a késő éjjeli órákban tűz ütött ki. A halálra rémült Deigerné, nehogy a füstben megfuljanak, két gyermekét kidobta az ablakon, azután maga is utánuk ugrott. Mind a hárman súlyos sérüléseket szenvedtek.

KIRABOLT SELYEMÁRUS. Három elegáns, csinos leány meghitta mulatni Odera Jackot, a japán származású new yorki selyemkereskedőt, aki szívesen ment velük, nem lévén ellensége a szépnek. Másnap reggel egy rendőrnek feltűnt, hogy egy kocsiból a Lenox Avenuen kihajintottak egy ideitlen csomagot. Utána szaladt a kocsinak s arra a helyre kényszerítette visszatérni, ahol még a csomag mindig a földön hevert. A kocsiiban a fentemlitett három leány, névszerint: Fay Bertha, Williams Bettie és Graham Ellen ültek, a csomagban pedig a rendőr Oderát, a japán selyemkereskedőt ismerte fel. Odera 3000 dollárt vitt magával és bár alig költött valamit, csak 900 dollárja maradt. A három mulatós hölgyet letartóztatták.

TÜZ BISBEEN. Arizona állam Bisbeq nevű városában rettenetes tűzvész pusztított. A hajnali órákban támadt a tűz és a városnak nagyobb részét elpusztította. Az üzleti negyedből alig maradt valami. A teljes elpusztulástól a várost csak úgy lehetett megmenteni, hogy dinamittal néhány házát felrobbantották, hogy a lángoknak ne legyen mibe kapniok.

107 ÉVES EMBER. Binion Ferencz halt meg 107 éves korában az Illinois állambeli Vernonban. A Binion-család híres a hosszú életéről. Ferencz atyja 106, nagyatyja 110 esztendőt élt. Binion Ferencznek 23 unokája és 33 dédunokája volt.

HAJLSZA AZ OLAJKIRÁLY ELLEN. Harmincz millió dollár erejéig pörölték be a Standard Oil Companyt, amely tudvalevőleg Rockefeller D. János százmillióinak forrása. A perben, amely Illinois államban lett megindítva, szükségessé vált a társaság fejeinek, s így elsősorban Rockefeller Jánosnak kihallgatása. A kihallgatás azonban nem megy olyan könnyen. Rockefeller ugyanis Ohio állambeli lakos s a törvényszék elé való idézés nehézségeibe ütközik. Két államnak az ügyessége töri a fejét, hogy miként idézzék meg. Ugy tervezik, hogy Rockefellert beidézék az Ohio állambeli Fidayn levő járásbíróshoz s ott nyújtják át neki a nagy pörhöz az idézést. Rockefeller pedig ezalatt egyik városból a másikba fut az idézés elől.

A Nagyvilágból

SZIVÉSEN LÁTOTT VENDÉGEK. Az osztrák-magyar külügyi hivatal tudatta az Egyesült Államok bécsi nagykövetségével, hogy az amerikai bevándorlási bizottságot az osztrák kormány szívesen látja. A magyar kormány kérdezősködésére a nagykövet azt felelte, hogy a bizottság közelebb meg fogja látogatni a magyar kikötőket.

HATÁRSÉRTÉS. Brody, galicziai határszéli városba 14 kozák betört s egy házat, melynek gazdáját meggyilkolták, leányát pedig megesonkították, kirabolták. A csendőrség a kozákok közül kettőt elfogott.

KUROKI OTTHON. A híres japán generális, Kuroki most ért vissza Tokioba. Azt mondja, hogy szóval ki sem képes azt fejezni, amit Amerikában látott és hogy olyan fogadtatásról, aminőben ő egy a kormány, mint a nép részéről részesült, nem is álmodott.

ÖRMÉNYEK ÉS TATÁROK. Az orosz kormány a török határra több katonát küldött, mert tudomására jutott, hogy a törökök üldözése folytán az örmények ismét vándorolni akarnak, mint 1891-ben, mikor a Kaukázusban letelepedő örményeket a tatárok kegyetlenül lemészárolták.

A CZÁR ELLEN. A forradalmároknak egy eddig nem ismert osztálya ütötte fel a fejét. Ezek állítólag külföldről kapnak anyagi segítséget és czéljuk a czárnak és Stolypin miniszterelnöknek meggyilkolása. A forradalmároknak ez az új faja eddig még semmi néven nevezendő merényletet nem követett el.

INOGÓ TRÓN. A portugál zavarok annyira kiélesedtek, hogy már napirenden van a véres zavargás. A portugál királyné, aki nagyon megijedt, most több európai uralkodóhoz fordult azzal a kérelemmel, hogy vessék latba befolyásukat a királynál, mert ezek a zavarok, melyeket a király makacssága mindinkább elkeseredettebbé tesz, előbb-utóbb is a trónvesztést fogják eredményezni.

PÁRBAJ ELLEN. A párbajnak egy érdekes és gyökeres orvoslását találták ki a palermói orvosok. A palermói orvosegyesületben elfogadták ugyanis azt a javaslatot, hogy a jövőben a párbajoknál nem jelennek meg, sőt még csak orvosi segítséget sem nyújtanak azok számára, akik párbajban megsérültek. Ezt a határozatot aztán most az olasz országos orvosi szövetség elébe terjesztik s ha ez a javaslat határozatba megy, akkor Olaszországban nem lesz több párbaj, mert aligha fog akadni annyira lelkiismeretlen és lelketlen ember, aki párbajsegéd legyen, mikor tudja, hogy fele orvosi segélyben nem részesülhet.

NICARAGUA FEGYVERKEZIK. Salvador mexikói konzulja azt a különös értesítést kapta kormányától, hogy Nicaragua három ágyunaszádja harcra készen horgonyoz a salvadori partok mentén, hogy minden pillanatban nekitámadhasson a kikötővárosoknak.

OLVASGINKHOZ.

Dr. Pólya László úr ismét belépett lapunk munkatársai sorába. Mint ilyen előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk öt honfitársaink figyelmébe és pártfogásába.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

Pénzatalványok és hitellevelek a világ minden részére

Örökségeket és követeléseket pontosan behajtának

15 WILLIAM STREET

NEW YORK

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden kedden és pénteken.

A „Bevándorló“ ujságvállalat: Makray Aladár.

Szerkeszti

SINGER MIHÁLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

327 East 13th Street, New York.
Telefonszám 4350 Orchard.

Pittsburgi iroda: 1114 Forbes street, Pittsburg, Pa.
Irodavezető: MÁZOR BÉLA.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

New York város egész évre \$3.00
Egy. Államok és Canada egész évre 2.50
Magyarország egész évre 4.00

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every Tuesday and Friday.

Published by the "Immigrant" Publishing Co.

Aladár Makray.

Edited by

MICHAEL SINGER.

Editorial Rooms: 327 East 13th Street, New York.
Telephone: 4350 Orchard.

Pittsburg offices: 1114 Forbes street, Pittsburg, Pa.
Manager: ADALBERT MÁZOR.

SUBSCRIPTION RATES:

For New York City, 1 year \$3.00
For the U. States and Canada, 1 year 2.50
For Hungary, 1 year 4.00

Szilánkok

— A magyar képviselőház egyik legutóbbi ülésén Hencz Károly egy indítványt terjesztett a „Ház“ elé, amely bennünket amerikai magyarokat közelebről érdekel. Itt az indítvány: „Tekintettel arra, hogy a folyton tartó és szinte ijesztő méretű kivándorlás folytán az ország rohanó lépésekkel közeledik az elvérzéshez és a folytonos izgatások folytán egy közelebb fenyegető aratósztrájkveszedelem az ország gazdasági életét tönkreteszéssel fenyegeti: a földmivelésügyi és belügyi miniszterek olyan sürgős és haladéktalan intézkedések megtételére utasíttassanak, melyek a bajokat orvosolják vagy legalább azok tova terjedését meggátolják: Nevezetesen, minthogy Amerikában számtalan olyan magyar állami polgár él, akik az amerikai vagyonszerzési viszonyokban szomorúan csalódva szívesen térnének vissza a hazájukba, de nincsenek meg nekik az arra szükséges anyagi eszközök, utasíttassék a kormány, hogy gondoskodjék arról, hogy ezek a hazatérni akaró magyar állampolgárok összegyűjtsenek és az állam költségén hazájukba minél előbb visszahozassanak.“

— Nem tudjuk, vajjon a tisztelt Ház elfogadta-e azt az indítványt. Feltéve azonban, hogy elfogadta és feltéve, hogy a magyar kormány képes azokat a magyarokat, akik Amerikában hajótörést szenvedtek, összegyűjteni és az állampénzén hazavinni, mi lesz velük odahaza? Az okok, melyek azokat a magyarokat kilődözték Magyarországból, visszatérésük után sem fognak megszűnni s így természetesen, hogy újból elkiváncokznak majd szerencsét próbálni.

— Van nekünk azonban, Hencz képviselő ur, egy hatásosabb indítványunk. Indítvá-

nyozzuk azt, hogy maguk odahaza ne — indítványozzanak, hanem cselekedjenek. Teremtse nekik odahaza ipart, egészséges gazdasági életet, akkor azután nem kell majd az amerikai magyarokat „összegyűjteni“ és az állam pénzén visszatranszportálni. Visszamennek ők a maguk emberségéből is és akkor meg is maradnak odahaza.

— Különben azonban elárulunk valamit Hencz urnak és társainak, amit ezek nyilván nem tudnak. Eláruljuk nekik azt, hogy a MUNKÁSEMBER Amerikában alig szenved hajótörést. Aki dolgozni akar és megbecsüli magát, az erkölcsileg is, anyagilag is boldogul. Hajótörést csak azok szenvednek, akik nem azért jöttek ide, hogy dolgozzanak, hanem azért, hogy folytassák azt a ledér életet, amely odahaza szokásukká vált. Ha Hencz ur ezeket összegyűjti és visszaviszi, Amerika is, mi is hálásak leszünk.

— Amerika a kiméletlenség országa. Az ő személyes érdekeinek alávet az ember mindent. Látjuk New Yorkban. Perzselő a hőség. Az utcán kidőlnek az emberek. És épp most besztrájkoltak a jégkihordók, amikor a jég életkérdést jelent. Mig ők magasabb bérért küzdenek, e küzdelem folytán kinnok szenvednek és elpusztulnak emberek. Így válik a legnagyobb jog a legfelháborítottabb jogtalansággá.

A KIRÁLY ÉS A KABINET.

— Proológus a kormány bukásához. —

Irta: Bródy Sándor.

II.

Andrássy Gyula negyven esztendeje Ferenc József fejére tette a koronát. Egy másik Andrássy Gyula negyven év után, ma, le akarja venni. No, nem egészen, csak ilyenformán. Ezt beszélik ma Bécsben. Ilyesfélét hisznek alattomban és maga a király — gyanakodó természet állásánál, fajtájánál és tapasztalatainál fogva — szinte keserűséggel lehet eltelve, hogy neki a mai szent dátumját úgy megzavarja egy szerinte telhetetlen országnak élen, amely úgy megnőtt és meggazdagodott a negyven év alatt. És alkalmasint Andrássy Gyuláról, az ifjabbikról, rosszat gondol, pedig nyilvánvaló, hogy ez apjának a felség iránt való mély szimpáthiában is mása; vonzódnia kell a királyhoz mint nagy nagy politikai tehetséghez, akihez erkölseiben is hasonló: komoly, makacs, előre látó, emberismerő és becsületos.

A látszat mégis az, hogy az uralkodó jogainak megnyirbálása dolgában vezetett campagnet Andrássy Gyula vezette és élesítette ki épp a jubileum előtti időre. És hogy az alkotmánybiztosítók kérdését ő élesítette ki s részben okvetetlenkedő, részint alattomos formában csak neki kell hus és vér, a kabinet többi tagja rizst eszik. A színe a dolgoknak felületesen nézve, valóban ez, sőt még rosszabb, mert egy pillanatra úgy látszik, mintha a belügyminiszter a sajtóját állítaná szembe a királylyal: vitázzanak ők ketten. És ő a háttérből majd a kellő pillanatban előlép, hogy az alkotmánybiztosítók meg nem adása révén szabaduljon a kénytelen házasságból, a pepita nadrágu Dorimenétől, Kossuth Ferencztől, a kabinettől, amelyben neki senkije nincs, aki vele kongeniális és egyszerűen leszámoljon a felelősséggel is. A véletlen szerencsétlenség és nem íróinak ügyetlensége oka annak, hogy a király megijesztésére szánt

sajtó-campagne ilyen naivul sült el, hogy maga a célpont, az uralkodó, ha annyira rossz kedvű nem volna, egyszerre jókedvű lenne tőle.

Ez a külső színe a játéknak. De minden okom meg van arra, hogy másat higgyek a belső motívumoknál. Bizonyos, hogy Andrássy Gyulának az alkotmánybiztosítókért első sorban a maga kabinetjében azok kukasága és gyávasága ellen kellett küzdenie. Még bizonyosabb, hogy sokkal több izlése van — politikai talentumáról szólva — minthogy oly mereven állítsa fel a király hatalma megrendszabályozásának kérdését. A mieink közül talán az egyetlen ember ma, aki ismeri Ferencz Józsefet és tudja róla, hogy bár fáradt és éppenséggel nem kívánja a vért, — volt elég része benne — de inkább belekergeti Magyarországot egy véres és végzetes forradalomba, minthogy a dinasztia házitörvényein, — amelyet örökölt, — egy komma lényeges változást engedjen.

Maradnának az ártatlan alkotmánybiztosítók, a melyek a felségnek nem ártanak, a nemzetnek nem használnak, de a trónbeszédben megígértettek. Mik ezek? Lényegükben semmik és szó sincs róla, hogy a katonai probléma megkerülésére alkalmasak. Jelentőségük, nehézségük ott támad, amikor nem politikai módra állítottak be, amikor engedték, hogy Andrássy maga maradjon mellette exponálva, amikor egy programjához és céljaihoz hűtelen kormányzat és egy ellenzék nélküli parlament áll a háttérében.

Vissza kell emlékezni arra, amit Andrássy Gyula mondott a mostani házmegalakulásának a pillanatában. Meg volt döbbenve, hogy nem látta az ellenzékét. Kifejezte félelmét, hogy így nem lehet dolgozni. Valami keveset bizakodott abban, hogy a nemzet ösztöne erősebb lesz és valami kiformalódik. Csudálatos e férfi előrelátása és ő, aki tudósna csufoltattott, a politika praktikus művészetében, a nagy térségekben való számításban az egyetlen, amióta csak politikát üz a magyar. De mi haszna egyetlen ember látása és cselekedete, az iromba tömegből nem akar kiválni a lelkiismeret, nem akar kiformalódni a támadó s ellenőrző, mindenki cifra ruhás pandur, vagy börténkás pénztáros akart lenni. A hatalom megörjítette az embereket, kipödrött bajszú legények valószínűs belső titkos tanácsosságról álmodoztak.

Franz Schurer, a császári fid. com. levéltárosa a napokban egy kötet Habsburg anekdotát adott ki. Képzeltetik önök, hogy a dinasztiait elég kedvező színben tünteti fel. Azonban van a kötetben egy-kettő, amelynek igaz a színe. Az egyik az, hogy annak idejében élt Fóthon egy öreg póstás, Keresztes bácsi. Amikor Ferencz József vadászatok idején Fóth határában járt, a póstás sohasem tért ki se az ő fogatjának, annál kevésbé az egyéb udvari fogatoknak. Egyszer a felség szembe lovagol a póstásnak, megállítja:

— No, Keresztes bácsi, maga nem tér ki senkinek, magának a királynak sem?

— Nem én, felség, — felelte az öreg, — nem térek ki én, mert azt gondolom, hogy a legkegyelmesebb király tud arról, hogy a királyi póstának sietnie kell... No, most Isten áldja, felség, indulni kell, különben elkések.

A király elbeszélte a történetet és így szólt vadász-társaihoz:

— Valóban, az öreg póstástól lehetne egyetmást tanulni...

Ez azonban a hatvanas években volt. (Jó, hogy Keresztes bácsi azóta meghalt, a kereskedelmi miniszter személyesen venné ki a szájából a trombitát.) A kormányok nem tanultak a főthi póstástól és nem tanulták meg a királyt. Mindig ijedten tértek ki előtte, amikor az állam legbecesebb és legsürgösebb póstáját vitték. Most azonban egyszerre, elszántan, halálra váltan, legszemélyesebb útján, kerülnek elébe, az utjába és megállítják.

Őszinte-e ez a mese? Valóban ennyi nyíltsággal akarják megalázni a királyt és éppen akkor, amikor előtte a szükségtelenségig, a végtelékig megalázkodtak. Az idő valóban alkalmas, ezt jól csinálták, ezt jól kiválasztották. A királyt kényszerhelyzetbe akar-

BRÁZAY SÓSBORSZESZ

Ez az igazi, valódi, hamisítatlan, világhíres, magyar sósborszesz.

Leghatásosabb, kipróbált biztos szer rheuma, szakgatások, torok, fej, fül, szem és fogfájás ellen. Óvakodjunk silány, veszedelmes hamisításoktól, csakis Brázay-féle fogadjunk el.

Kapható minden jobb magyar üzletben, gyógyszerárban.

Főraktár Észak-Amerikában:

HUNGARIAN AMERICAN TRADING CO.,
32 BROADWAY, NEW YORK CITY.

ják hozni, amikor azonban előbb a legkényelmesebbé tették a helyzetét, úgy hogy most a waffenrockja legkisebb zsebébe teheti az egész kabinetet.

De talán nem is akarják komolyan megalázni az uralkodót és nem is ragaszkodnak olyan mereven az alkotmánybiztosítékokhoz, hanem meg akarnak halni együtt, hogy egymástól úgy szabaduljanak! Már látom, hogy az udvari fogat, a két fehér, nehéz lipiczai mint száguld át a mi jobb sorsra érdemes póstásainkon és Kossuth Ferencz, aki annyiszor és oly messziről tért ki, a kollegialitás miatt, és mert uri ember, a rugalmas hátát mint hajtja a lovak patái alá... Kissé kényelmetlen ez neki, inkább kívánoznék fel a bakra, de tudja, hogy mivel tartozik — nem apja emlékének, — hanem annak, hogy kaszinói tag.

A LEGNAGYOBB ALKOTMÁNYBIZTOSÍTÉK.

A „Pesti Hirlap“ vezérezik.

Mindenfelé keresik az alkotmánybiztosítékokat, csak ott nem, ahol kellene. Többek közt a legelső alkotmánybiztosíték az önálló vámterület s ettől is kezdünk eltávolodni. Pedig Magyarország jövője a gazdasági függetlenségén fordul meg. Magyarország ezzel a kérdéssel áll vagy bukik és az ország gazdasági függetlenségét nem lehet többféleképpen magyarázni, ennek csak egyféle értelme van: a vámsorompók felállítása és 1916. január 1-én, mikor lejárnak a külföldi szerződések, a tökéletes gazdasági önállóság kifelé is, külön magyar vámtételek, külön magyar kereskedelmi szerződések alapján.

Aki másképen képzei az ország boldogulását, szembehelyezkedik Kossuth Lajos szellemével, szembe kerül azzal a kereskedelmi politikával, amelyet egész Európa folytat és amely annyira felvirágoztatta az amerikai Uniót. Nekünk mások a gazdasági érdekeink, mint Ausztriának, mi nem élhetünk tovább ebben a vérünket kiszorító szövetségben, amely bilineseket ver a kezünkre, vasgolyót köt a lábunkra, a kezünk-lábunk békéna, akár csak a gályaraboké. Nincs több ilyen példa a világhistóriában, hogy egy egész nemzet a gályarabok sorsára jusson.

Aki az önálló vámterületnek ellensége, ne beszéljen Magyarország függetlenségéről, hanem a birodalmi egységről szóljon, mert a vámközösség a birodalmi egységgel azonos. A kiegyezés előtt, 1866. november 17-én császártanács volt Bécsben, amelyen arról beszéltek, hogy mit lehet engedni a magyaroknak és mit kell föntartani egységnek. Beust emlékiratai, az Erinnerungen második kötetének 83-ik lapján hűségesen megvan, hogy ez a nevezetes tanács miben kívánta a közösséget: „Einheit der Armee und der auswärtigen Fragen, Gemeinsamkeit des Zollwesens und der Behandlung des Staatskredits.“ Kivánták tehát a hadsereg és a

külföldi egységét, a vámügy és az államadóság közösségét. A vámügy közösségét feltétlenül szükségesnek hirdették Ausztria államférfiai, még pedig a birodalmi egység „nagy eszméjéből“ folyóan és Magyarországon is, most is hivei vannak még a vámközösségnek és az ország nem áll talpra, hogy ezt az átkot megszüntessük és a külön magyar vámterületet 1908. január elsején felállítsuk.

Alkotmánybiztosítékokon gondolkodunk, pedig az írott törvényeknek, a papirosváraknak vajmi kevés értékük van. Az alkotmány hatalmi kérdés és az alkotmányvadászok idején a nemzet csak akkor győz, ha ő az erősebb fél. Amíg a hadsereggel az uralkodók rendelkeznek, nagy erősségük van a szuronyokban. Ezért mondotta Lassalle Ferdinánd, hogy igazi alkotmányról csak az olyan államban lehet szó, ahol nincs katonai közszellem, ahol a katonák fél évet szolgálnak csak, ahol az ágyukat a városok polgármesterei őrzik és a katonáknak gyakorlat céljára adják ki csupán. Ettől a népállamtól messze vagyunk még és messze van, Svájcot kivéve, egész Európa, azonban az alkotmány védelmében mégis erősek lehetünk és erős is minden ország, ha jólétben élnek polgárai, ha gazdasági életében független, ha ipara, kereskedelme virágzik és megvan az anyagi ereje a kitartáshoz az olyan korszakokban, amelyeket a nemzeti ellentállás korszakának nevezünk és amelyekben adót nem fizetünk és utazást nem adunk. Az alkotmány igazi biztosítékaihoz tartozik persze az egyesülés és gyülekezés szabadsága, a korona házelnapoló és házfelosztató jogának korlátozása. Az egyesülés és gyülekezés jogának szabdsága belső reform, amelyet meg lehetne szerezni és amelynek a megszerzését az igazi államférfiúi bölcsesség meg is kívánna. A korona házelnapoló és házfelosztató jogának korlátozását megszerezni nehéz feladat, mert a korona kétségtelenül ellenszél, hogy a jogait megnyirbálják. Csak kerülő uton lehet eljutni ezekhez az alkotmánybiztosítékokhoz: az országot meg kell erősíteni gazdasági életében és az erős ország majd érvényesíti azután a maga erejét.

A legnagyobb alkotmánybiztosíték Magyarországra nézve az önálló vámterület, mert ez szerzi majd meg nekünk a külön magyar hadsereget is. Minden látszat rá vall, hogy a magyar vámterületnek idebenn az országban is megvannak még a rövidlátó ellenségei. Hogy ezeket az ellenségeket lebirjuk és az ország többségének igazi akaratát érvényesítsük, meg kell csinálnunk minden halogatás nélkül a parlamenti reformot. Nem áltatjuk magunkat azzal, hogy az általános, titkos választójog Ausztriával szem-

ben egyszerre olyan erőssé tesz majd bennünket, hogy Ausztria meghátrál majd a „népmilliók“ akarata előtt. Kétségtelen azonban, hogy a választó jog reformja, — ha okosan csináljuk meg — megszerzi majd a magyar parlamentben az önálló vámterület ösztinte hiveinek a többségét. Ezért kívánunk kell, hogy a kiegyezés tárgyalásai ne vezessenek eredményre, hogy a kiegyezés kérdése ne kerüljön megoldásra az átmenet korszakában.

Értsék meg Magyarország polgárai, hogy az önálló vámterület a legnagyobb alkotmánybiztosíték. Aki ellenzi, ne ámitson bennünket papirosvárakkal és ne vegyen részt az ország sorsának intézésében. A parlamenti reformot sürgősen meg kell teremtenünk, hogy e reformon keresztül jussunk el a legerősebb alkotmánybiztosítékokhoz: a gazdasági életében független Magyarországhoz.

MUSZKA VISZONYOK.

Orosz nép visszaesett a vadságba.

Szent Pétervárról írják, hogy az utolsó évek terrorizmusa, az éhség és a nyomor visszavetették ismét a muszka népet a vadságba.

Dr. Bilinskynek hívják azt a tudóst, aki két éven át beutazta a Wolga-vidéket, Kaukázust és Szibériát és most egy hosszabb jelentésben beszámol arról az irtózatoss nyomororról, amelylyel találkozott.

Azt mondja, hogy a Wolga mentén és a Szibériában lakó nép egy évtized előtt már valahogy művelődött, most azonban ismét visszaesett abba az állapotba, mely alig enged megkülönböztetést ember és barom között. Nem törődik semmivel, még csak földjeit sem műveli. Már a vallásos érzés is kiveszett belőlük. Csak gyomruk képezi egyedüli gondjukat. A fa kérget megörlik s ha az ilyen lisztből készült kenyérükkel teletöltik a gyomrukot, miattuk elpusztulhatna az egész világ. Butorjaik nincsenek, piszokban hevernek együtt a földön s így természetes, hogy a halál iszonyatos aratást visz végbe köztük.

Mikor fog már megvirradni a muszka népek számos milliói számára?

NEW YORK KÖZELÉBEN
190 dollártól kezdve vásárolható egy háztelek.
Tíz dollár azonnal fizetendő, öt dollár havonta.
WOOD, HARMON & CO., NEW YORK
Személyes vagy levélbéli megkeresésre magyarul válaszol:
T. W. EDKINS,
Addition L, South New York, Staten Island.

THE RISING SUN BREWING CO.

Csehországi módon készülő sör
A legválogatottabb arany árpából, malátából és mézharmatos cseh komlóból főzik.
FELTÉTLENÜL JOBB BARMILY
IMPORTALT BÜRNEL.
ELIZABETH, N. J.

PAPP DEZSÓ úr
képviseli a Bevándorlót Passaicon. Előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk öt passaicai honfitársaink pártfogásába.

ALAPITTATOTT 1889.

EGYESÜLT ERŐVEL.

JACOB KLEIN

MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG, KÖZJEGYZŐI IRODÁJA

1340 Penn Ave., PITTSBURG, PA., és 207—6th Ave., HOMESTEAD, PA.

KÜLDÜNK PÉNZT az ő-hazába olcsó áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz átvételét igazoló postai levélvel.

VESSZÜNK ELADÜNK külföldi pénzeket. Pénzeiket elhelyezzük bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszerezzük az eredeti betétkönyvecskét.

ELADÜNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajótársulatok eredeti árán és utasaink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továbbittatnak New Yorkba.

ELFOGADÜNK BETÉTEKET A „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVARA IS.

MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITEL TÁRSULAT, DUQUESNE, PA.

Két százalék csekk számlára. Négy százalék betét számlára.

ALAPTŐKE ÉS FŐLŐSLEG \$175,000.00.

Hazai Dolgok

A kosaras gróf.

BUDAPEST. A hatodik kerületi iskolaszék elnöke, Leitner Adolf országgyűlési képviselő feljelentést tett a rendőrségen fajtalankodás címén ismeretlen tettes ellen, aki hónapok óta réme a Bajnok-utcai elemi leányiskolának. Három kis leány édes anyja ugyanis panaszt tett az iskola igazgatójánál. Elmondták, hogy hat éves kis leányaikat csábítgatja és üldözi egy 50 év körüli magas, sovány uriember, aki elegánsan öltözködik és a kis leányok úgy hívják: gróf bácsi! Az iskolaigazgató megvizsgálta az ügyet s mikor konstátálta, hogy nem alaptalan a panasz, az iskolaszéki elnökhöz fordult, aki megtette az ismeretlen „gróf bácsi” ellen a feljelentést.

A három elcsábított kis leány neve: Britsek Anna, Papp Mariska, Weisz Margit.

Britsek Istvánné, a kis hat esztendő Annuska édes anyja, aki Bajnok-utca 27 szám alatt lakik, következőképp mondja el panaszát:

— Kis leányom, Britsek Annuska, gyöngye, fejletlen apróság, hat esztendő és szeptember óta Bajnok-utcai elemi iskola első osztályába jár. Egész ártatlan, tudatlan kis gyermek, aki most hálójába került egy gonosztevő vadállatnak, aki fajtalankodásra csábítgatja. Lányom hetek előtt fájdmakról panaszkodott. Sápadt volt, nem evett, folyton nyalánkságokat hordott a zsebében, a szeméi különös kifejezések voltak, úgy hogy megdöbbentem, mi történhetett az én drága gyermekemmel. Szóltam a szomszédaimnak, ismerőseimnek, beszéltem a kis leány barátjaival, akiktől megdöbbentő hírekről értesültem. Elmondották, hogy a kis leányomat és még két barátját, Marist és a Margitot, akit Manczinak hívunk, elcsábította egy gróf ur, akit Nyáry Rezső grófnak hívnak és itt lakik velünk szemközt, Bajnok-utca 28. szám alatt.

Elájultam, mikor meghallottam ezt a rettenetes hírt, nem bírtam magammal és elhatároztam, hogy valami borzasztó fogok cselekedni! Elővettem a kis leányomat, könyörögtem neki és fenyegettem, hogy mondjon meg mindent. El is mondott mindent. Sirva mesélte el, hogy Nyáry Rezső hogy csábította, hogy vitte, vezette mindenfelé, a Bajnok-utca 28. számú lakására is, ahol a feleségével lakott. De ez télen történt, amikor a méltóságos asszony nem volt odahaza. Mikor én ezt megtudtam, lesbe álltam és a saját szememmel láttam, hogy a gróf egy alkalommal este kilencz órakor megvárta a kis leányomat és becsalta a kapu alá. Azután czukrot és 20 krajczárt nyújtott át neki.

Papp Mariskáék szintén a Bajnok-utczában laknak, a 32. szám alatt. A kis Mariska néneje következőket mondta a rémes ügyről:

— Mariska hugomon régebben észrevettem, hogy nagyon megváltozott. Folyton elszökődött hazulról, pénzzel jött haza, 20 krajczárral, 30 krajczárral, függével, czukorral megrakottan. Egyszer meglestem és láttam, hogy a kis Mariska ezen az oldalon ment gróf Nyáry Rezső a másik oldalon és szemmel integettek egymásnak. Én azonban utána rohantam a kis leányomnak és hazaczipeltem. A gróf ur pedig eltűnt. Azután elővettem Mariskát, kikérdeztem, faggattam és be is vallott mindent. Elmondta, hogy a gróf bácsi gyakran a kapu alatt, néha a lakásán, máskor pedig a Podmaniczky-utczában fajtalankodott vele.

A harmadik leány anyja, Weisz Benőné, lakik Dalnok-utca 21. szám alatt, szintén gróf Nyáry Rezső ellen vallott a rendőrségen. Mind a három szülőt és a kis leányokat is detektívek keresték és elvitték a főkapitányságra, hol jegyzőkönyvi vallomást tettek.

Egyik kis leány azt vallotta a rendőrségen, hogy több ízben érdeklődtek a gróf iránt a házmesteri lakásban is. Ott szokták megtudni, hogy otthon van-e Nyáry Rezső és egyedül van-e a lakásban. A Bajnok-utca 26. számú ház felügyelője azt vallja, hogy egyetlen esetre sem emlékszik vissza. Télen egyszer két kis tíz év körüli leányka kereste a grótot, de úgy kérdezték, hogy a „herceg bácsi” itthon van-e. Azután elpirultak és elszaladtak.

A megvádolt gróf Nyáry Rezső, terembiztosa a főrendiháznak, körülbelül 50 éves férfi. Három esztendője lakik a Bajnok-utca 26. számú házban, ahol lépesházból nyíló két szobás lakást bir, melyet a felesége nevére vett bérbe.

Érdeklődni akartak a grófnál az ügyről, de a lakás le van zárva s a házmester azt a felvilágosítást adta, hogy a gróf feleségével együtt szanatóriumba vonult. Azt mondták, hogy a méltóságos asszony nagyon beteg és operációra van szüksége. Fiákkeren mentek el, de nem hagyták meg a szanatórium címét. A rendőrség széleskörű nyomozást indított az ügyben.

Elsikkasztott pinkapénzek.

BUDAPEST. A Lipósvárosi kaszinó palotája kinos szenzáció színhelye volt. Megtudták a kaszinó tagjai, hogy a kaszinó gazdája, Spitz Ede a bakkarát pinkáját a legmesszebb menő óvintézkedések ellenére s azzal a korlátlan bizalommal visszaélve, melyen a kaszinóban iránta tiz-tizenöt évi barátság révén viseltettek, állandóan fosztogatta. Másfél évig zavartalanul folytatta Spitz bűnös munkáját anélkül, hogy egy ember kivételével bárki is gyanakodott volna rá. Az az egy ember Lazics intező volt. Ő már régebben gyanakodott. Spitz pazarló életmódja keltette fel gyanúját, de szólni nem mert részint azért, mert a kaszinó a legszélsőbb bizalommal volt a gazda iránt, részint pedig azért, mert a sikkasztás, a kassza megdézsmálása fizikailag is lehetetlennek látszott. Azt a kis vasszekrényt, melybe a kaszinó bakkarát pinkáját gyűjtötték, külön e czélra készítették. Nagyon komplikált és biztos zára volt és két kulcs volt hozzá. Az egyik kulcs Spitznél volt, a másik Lazicsnál. Ennek a két embernek a jelenléte kellett ahhoz, hogy a pénzszekrényt kinyithassák. Ilyen alkalomkor azonban mindig jelen volt egy harmadik személy is, egy igazgatósági tag. Mindebből látható, hogy az ellenőrzés milyen nagy volt, ami egy ilyen mintaszerűen vezetett nagyarányú kaszinónál természetesen is. Lazics azonban mégis gyanakodott Spitzre és állandóan figyelte, sőt a szolgálkával is ügyeltette. Az intező gyanúja Spitz pazarló életmódja mellett még abból a különös körülményből is táplálkozott, hogy a gazda mindig olyankor ment a kaszinóba, — délelőtt 12 és 1 között — mikor ott még senki sem tartózkodott. Ilyenkor bevonult egyik szobába, a melynek párnázott duplaajtaja volt és minden szolgát, még a kis telefonos fiut is elküldte a közelből, mert, amint mondta, aludni akart. Lazics bizonyos volt abban, hogy Spitz ilyenkor dézsmálja meg a pinkát, de szólni nem mert.

Januárban Spitz nyolcz napra Bécsbe utazott és erre az időre másnak adta át a pinka kulcsát. Mikor a kis ládát — Spitz távollétében — felbontották, konstátálták, hogy annak tartalma 6—8000 koronával több mint rendesen. Lazics most már minden kétségen felül bizonyosnak látta, hogy Spitz fosztogatta a pinkát, de még mindig nem mert szólni a kaszinóban. Elment azonban Krecsányi detektívönkhöz és előadta neki a dolgot. Krecsányi egy detektívet küldött át a kaszinóba. Spitz ezen a napon is pontosan 12 után érkezett.

— A közelből mindenki távozzék, te is, — fordult a kis telefonos fiuhoz — aludni akarok!

Erre bevonult abba a szobába, amelyben ilyenkor rendszeren tartózkodni szokott. Mikor már biztonságban érezte magát, a közelben, az elbujtatott detektíven kívül senki sem volt, bement a bakkarát-szobába és magával vitte a kis vasszekrényt. A detektív ekkor a dupla ajtó mögé rejtőzött s a kulcslyukon át figyelt. Mikor látta, hogy Spitz kinyitotta a vasszekrényt és pénzt szed ki belőle, rárontott. Vállára tette a kezét és így szólt:

— Ön a törvény nevében foglyom!

Spitz azonban védekezett és csakhamar heves dulakodás fejlődött ki a meglepett gavallér és a detektív között. A dulakodás lármájára csakhamar összesereglett a kaszinó egész személyzete. Mindenki elképedve látta a rémes jelenetet, a kétségbeesett dulakodást, amelynek csak akkor szakadt vége, mikor a detektív revolvért rántott és a gazda mellének szögezte.

A megcsipett sikkasztó ekkor lecsendesedett. Arca sápadt volt, verejtéktől nedves, szeméi kidagadtak, ruhája, gallérja meg volt tépve. A detektív azonnal átkísérte a kapitányságra s Krecsányi nyomban kihallgatta. Spitz ekkor — tetten érvén — mindent megvallott. Elmondta, hogy az ő tulajdonában egy harmadik kulcs is volt, párja a Lazicsénak és azzal nyitotta ki a kis vasládát. A beismerés folytán Krecsányi nyomban le akarta tartóztatni, de Boda Dezső

érintkezésbe lépve báró Bánffy Dezsővel, a kaszinó elnökével, a báró intervencziójára szabadon bocsájtotta. Spitz még aznap Nauheimba utazott és még ott van. A dolgot sikerült titokban tartani, még a kaszinó tagjai sem tudtak róla. Mikor kiderült a dolog, azonnal igazgatósági ülés volt, amely megállapította, hogy a kaszinó kára meghaladja a százötvenezer koronát.

A kéményseprő protektor.

BUDAPEST. A főkapitányságon Müller József budapesti kéményseprő mester feljelentést tett egy idegen fiatal ember ellen, aki ravasz fondorlattal akart tőle nyolcezer koronát kicsalni. A fiatalember mult hét végén állított be Kánya-utca 17. szám alatti lakására, Gáspár József kereskedelemügyi miniszteriumi tisztviselőnek mondta magát és nevezetes ajánlatot tett:

— Lovrinban, — mondotta — megürült a kéményseprői állás, amelyre tudtommal ön is szándékozik pályázni. Az állás évi tizenötezer korona jövedelemmel jár és én hajlandó volnék befolyásomat érvényesíteni az ön érdekében, mert hát nagyon jól tudja, hogy protekció nélkül Magyarországon semmire sem juthat az ember. A baj csak az, hogy van egy erős ellenfele, akit Vázsonyi Vilmos protegál. Vázsonyit azonban nem nehéz leszerelni, — nyolcezer koronával.

A kéményseprőmesternek persze gyanus volt a fiatalember és azt felelte, hogy ilyen hamar nem tudja magát elhatározni. Előbb meg kell beszélni az ügyet az apósával, aki esetleg rendelkezésére bocsájtja a szükséges pénzt. Müller József erre a főkapitányságra ment és bejelentette a dolgot. Innen két detektívet küldtek ki a lakására és az egyik a szekrényben, a másik pedig az ágy alatt huzódott meg, hogy az ismeretlen protektort, ha újra eljön, nyakon csípjék. Nem is kellett sokáig várni. A fiatal ember előtt és Müllernek, az apósáknak, az anyósának újból előadta a tervét. Amikor látszólag már mindenben megegyeztek, egyszerre előlépett a két detektív és letartóztatta.

Bevitték a főkapitányságra, ahol dr. Schaeffer Jenő fogalmazó rögtön vallatásra fogta. A kihallgatás során kiderült, hogy Gáspár Józsefet voltaképpen Gábrius Dezsőnek hívják. Azt állította, hogy esze ágában sem volt a kéményseprőt becsapni. Meg akarta neki szerezni a lovrini állást és honorárium fejében kérte tőle a nyolcezer koronát.

MUNKAKERESŐK FIGYELMÉBE!

Honfitársak és honleányok! Ha jó munkát vagy helyet akartok, forduljatok teljes bizalommal Kovács munkaközvetítő irodájához, ahol mindig nagy számmal kerestetnek mindenféle munkások és munkások. Jelenleg is 200 embert keresünk bányamunkára, jó fizetés, sztrájk nincs, gáz nincs, közel Pittsburghoz. Száz leányt keresünk jó házi és egyéb munkára.

Pontos cím: RUDOLPH KOVÁCH,
1524 PENN AVE. — PITTSBURG, PA.

Little Hungary

A chicagói magyarok találkozási helye

WEINBERGER M.

földszinti vendéglőjével kapcsolatos kávéháza
205 West Madison street, — Chicago, Ill.
(Green street sarkán.)

Chicago látványossága. Európai kényelemmel berendezett kávéház. Külön olvasó és játékterem. Legmodernebb tekeasztalok. Hazai és itteni lapok. A kitünő kiszolgálást a magyar tulajdonosnak negyven éves tapasztalata biztosítja.

MINDEN AMERIKAI MAGYARNAK SZÜKSÉGE VAN AZ

AMERIKAI FELKÖSZÖNTŐRE

Rudnyánszky Gyula egyenest az amerikai magyarságnak írta ezt a pompás könyvet.

No de benne is van minden, ami kell. Ünnepeleken, hazafias áldomásokon, egyleti gyűléseken, zászlószenteléseken, családi mulatságokon, lakodalomban, keresztelők és az életben előforduló minden alkalommal nélkülözhetetlen ez a hasznos jó könyv.

ÁRA EGY DOLLÁR.

Kapható a pénz beküldése mellett kiadóhivatalunkban.

Czím: A BEVÁNDORLÓ, 327 East 13 street, NEW YORK CITY.

Egy huszár tragédiája.

ARAD. Barna István az aradi csász. és kir. 12. közös huszárezred második osztályának és 4. századának közhuszárja, a közös huszárlaktanya mögötti gyakorló téren a lovát legeltetés közben kötőféken tartotta akként, hogy azt a keze fejeire csavarta, maga pedig letelepedett a gyepré. Ebben a helyzetben rá akart gyújtani. Mikor a gyufát meggyújtotta, annak szerzésére hirtelen megijedt és megvadult a ló. A huszárt elrántotta, majd kirugott és rugásával fején érte a kötőfékbe hirtelen belekeveredett legényét. Az első rugás már halálos volt és azonnal kioltotta a szégyen Barna István életét. A vértől még jobban megvadult a ló és vágatni kezdett, magával vonszolva a katonát holttestét. Mindaddig futott, amíg teljesen ki nem merült. Kimerülve azután megállt, de nagyfokú izgatottságában az első lábaival összevissza kapálta Barna Istvánnak amugy is össze-vissza ütött-vert holttestét. A gyakorló téren ugyanakkor még több huszár legeltetett, akik azonban hiába rohantak segítségére, a nekikiradott lovat nem tudták utólni. Barna István holttestét még aznap délelőtt elszállították a várban levő csapatkórházba, ahol felravatalozták.

Szenzációs bűnpör.

BEREGSZASZ. A minap kezdődött a beregszászi esküdtsek előtt a Dávid Márton és társai elleni ügy tárgyalása, melyet a kassai tábla a beregszászi vádtanács végzésének megsemmisítésével rendelt el. 160 tanu van beidéztve. A vád az, hogy Dávid Márton és fia, Adolf Kraismann Simon és Berger Áron két felbujtónak: Mauskopf Samu és Klafter Mórnak az igazgatójára Spitz Mórta megfojtották és holttestét a Tiszába dobták. A fővádlott, Mauskopf Samu felbujtó, akit Barta Ödön országgyűlési képviselő véd. A vádlottak: Mauskopf Samu 42 éves, hét gyermek atyja, 200,000 korona vagyona van, büntetlen előéletű; Klafter Mór, magyarosítva Kovács Kálmán, ügyvédi írnok, AKI AMERIKÁBA SZÖKÖTT; Raismann Simon, 54 éves koresmáros, büntetlen előéletű; Dávid Márton koresmáros és ennek Adolf nevű fia. Az első kihallgatott vádlott, Mauskopf Samu, a meggyilkolt nővérének férje volt. Elmondja, hogy Spitz Áron apától 500,000 koronát örökölt és hogy a hagyaték még nincs rendezve. Ennek oka a meggyilkolt volt, aki mindig perlekedett. Vádlott az elnök kérdésére tagadja, hogy a rendezetlen örökség miatt haragudott volna a meggyilkoltra, holott a tanuk sorra vallották az első kihallgatásnál, hogy halálos ellenségek voltak. A vádlottak egyike: Kraismann 1905-ben feljelentette Spitzet, hogy ez 100 korona jutalomért meg akarta vele gyilkoltatni Mauskopfot. A vádlott erre beismeri, hogy a meggyilkolttal sem rossz, sem jó viszonyban nem volt. Az elnök elmondja Spitz és Mauskopf egy másik ügyét. Spitz ugyanis azzal vádolta Mauskopfot, hogy ez anyósa wertheim-szekerényéből 20,000 koronás takarékkönyvet lopott ki és helyébe husz koronás takarékkönyvet tett. Mauskopf tagadja, hogy e vád miatt haragudott volna sógorára és azt mondta, hogy a pénzt az anyósától kapta. Spitz feljelentette Mauskopfot még azért is, hogy állítólag Klafter Mór, alias Kovács Kálmánnal egyetértve, megmérgezték Spitz anyját azért, hogy ki ne süljön a 20,000 korona ellopása. Az anyós halála után azután Mauskopf azt mondta, hogy ő a 20,000 koronát anyósától kapta. A többi vádlottakat nem ismeri és soha sem látta. Sógora megöletéséről május 23-án hallott Nagyszőlly-

RIZSÁK JÁNOS

passaicai pénzküldő budapesti irodája
IV. Sütő-utca 6. szám alatt van.
Irodavezető: RIZSÁK MIHÁLY.

RIZSÁK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

Magyar pénzküldő és váltó intézete
127-2 IK UTCA, PASSAIC, N. J.

PÉNZT a legfontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ő-hazába. Az ő-zes hajótársulatok megíratamozott képviselője. Mindennemű közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzulátusilag hitelesítettek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el. Reám bízott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el. Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.

ALPHA, N. J. PHILLIPSBURG, N. J.
WHARTON, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

sön, a gyilkosság május 16-án történt, de nem gyanúsított senkit. Mikor azt mondták neki, hogy Spitz holtteste a holt Tisza partján van, oda nem ment ki, de a temetésre elment. Az elnök azon kérdésére, hogy mint rokon, miért nem törődött a gyilkos felállításával és miért nem szorgalmazta a tettes kinyomozását, vállvonogatással válaszolt. A tárgyalás folyik.

Elfogott váltóhamisító.

DEBRECZEN. Schönfeld Albert derecskei gabonakereskedő a debreczeni bankoknál derecskei gazdák nevére 21 darab, 18,000 korona értékű hamis váltót számoltatott le; azonkívül még nyolcz derecskei lakost váltócsalással külön is megkárosított. Azután megszökött. A debreczeni ügyészség körözletére Passanban letartóztatták és már illő fedezettel hozták hazafelé.

Rejtélyes halál.

KECSKEMÉT. Mintegy tíz nappal ezelőtt egy ismeretlen egyén a városi orvosi hivatal elé vezetett egy Börönte Lajos nevű családost embert. Az orvosok Börönte fején jelentéktelennek látszó szurt sebet észleltek a halánték felett. A kórházban a sebesültet nem lehet kihallgatni. Napokig azt hitték, hogy csak szimulál, hogy a tettest ne kelljen megneveznie. Később bebizonyult, hogy Börönte elveszítette beszédképességét. Börönte a kórházban meghalt s így örökre homályban marad, hogy ki a gyilkosa.

Elítélt tisztviselők.

MAKÓ. A megyei fegyelmi választmány végleges ítéletet mondott Cseresznyés tisztviselő ügyében. Annak idején a törvényhatóság a megyei tisztviselőket eltiltotta a Cseresznyés rendeleteinek végrehajtásától és azokat a tisztviselőket, akik ez ellen vétettek, elítélte. Farkas Mór központi főszolgabíró 1000, Szojka Kálmán nagylaki főszolgabíró 200 és Siklós Sándor Spiridon megyei kiadót 120 korona pénzbírságra ítélték.

Elbukott diákok tüntetése.

MÁRAMAROSSZIGET. A református gimnáziumban most hirdették ki az érettségi vizsgálatok eredményét. Huszonhárom diák közül a bizottság hetet visszavetett. Az érettségi vizsgálaton az egyháztanács részéről Öreg János debreczeni jogtanár, kormánybiztosként dr. Kiss Károly, a budapesti ref. főgimnázium tanácsos tanára volt jelen. A diákokat a szigorú eljárás nagyon elkeserítette. Délután az iskola helyiségében összejöttek s a folyosón megvárták a tanári szobából Öreg Jánost és Kiss Károlyt. A kilépőket fütyüléssel és abczugolással fogadták, majd sorfalat álltak, úgy hogy a két kiküldöttnek folytonos abczugolás közt kellett végighaladniuk. Az igazgató és a tanárok kisiettek a folyosóra és csendesíteni akarták a tüntetőket, ezzel azonban csak fokozták az elkeseredést.

— Ti is csak olyanok vagytok mint ezek itt! — hangzott a diákok felelete.

A diákok arról panaszkodnak, hogy a két kiküldött a vizsgálaton illetlenül viselkedett. Trágár szavakat használtak a jelöltekkel szemben, akikhez a legcsekélyebb jóindulattal sem voltak. Az elbukott diákok másnap este tanácskoztak esetükről, mely a városban nagy feltűnést keltett.

Elhamvadtt község.

MAROSVÁSÁRHELY. NagyKüküllő vármegye területén fekvő Szászszentlászló községben tüzvész támadt, mely a nagy vihar következtében oly sebességgel terjedt, hogy több utca a lángok martalékává vált. Hatvan gazda égett le és a kár 54,359 koronára becsültetett, amiből csak alig térül meg valami biztosítás következtében. A tüzvész által sok szegény ember jutott koldusbotra. NagyKüküllő vármegye törvényhatósága most átiratot intézett valamennyi tör-

vényhatósághoz, amelyben adományokat kér a károsultak felszámolására.

Öngyilkos színész.

MISKOLCZ. A borsodmegyei Mezőkövesden öz-vegy Veselényi Antalné nyug. színész gyufaoldattal megmérgezte magát s három napi szenvedés után meghalt. Temetése nagy részvéttel folyt le Mezőkövesden.

A bevont lobogó.

SÁTORALJAUJHELY. A koronázás jubileumának emlékére a városházán is, a rendőrségi épületen is kitűzték a nemzeti zászlót. Székely Elek polgármester azonban mind a két helyen bevonatta a lobogót. A belügyminiszter rendeletére Meczer Gyula főispán a bevont lobogó dolgában vizsgálatot indított.

Az építő sztrájk vége.

SZATMÁR. Az építőmunkásoknak hónapokon át tartó sztrájkja Kelemen Samu képviselő közreműködésével folytat megújult. A minimális munkateljesítmény meghatározását és az aránylagos munkadíj levonást a munkások elfogadták, de kikötötték, hogy a helybeli munkások az alkalmazásnál elsőbbségben részesüljenek. Az építkezést már megkezdték.

Pénzbírságra ítelt törvényszéki bír.

SZÉKESFEHÉRVÁR. A minap gróf Széchenyi Viktor főispán elnökle mellett tartott fehérmegyei közigazgatási bizottsági ülésen szokatlan ügy került elintézésre. Rohonczy István zalaegerszegi kir. törvényszéki bír., fehérvármegyei földbirtokos ugyanis nemrégiben beadványt intézett Fehér vármegye alispánjához, amelyben kifogást emelt az ellen, hogy a legtöbb adófizetők névjegyzékében neve nem y-nal, hanem i-vel van írva. A beadványt a következő szavakkal végzi: „Az a barom pedig, a ki nem tudja, hogy én nemes vagyok és hogy a nemesi név y-nal írandó, jászol elé kötendő.” Rohonczyt az alispán e durva hangú levélért 50 korona pénzbírságra ítélte, amit a közigazgatási bizottság is jóváhagyott és kimondta, hogy a helyesbítést csak úgy vezeti keresztül, ha előbb Rohonczy nemességét igazolja.

BEJCZY SÁNDOR

delrayi bankja a legrégebb Michigan államban. Pénzt küld biztos felelősség mellett. Hajójegyek eredeti áron minden vonalra. Fényes szalonüzletében vidéki honfitársak is kellemes otthont találnak.

Czím: ALEX BEJCZY, 2112 River st.,
DELRAY, Mich., SAJÁT HÁZÁBAN.

RAJCS ZOLTÁN úr

Canadában és az Egyesült Államokban utazik a Bevándorló érdekében. Előfizetési díjakat felvehet és nevünkben nyugtázhat. Rajcs Zoltán urat különösen ajánljuk honfitársaink figyelmébe.

REICHMAN TIVADAR úr

képviseli Freelandon és környékén lapunkat. Előfizetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk őt ottani honfitársaink figyelmébe.

HA BETEG

és szüksége van megbízható orvosokra, úgy forduljon bizalommal
ERP F ARTHUR
ohazai okleveles gyógyszerészhez

PITTSBURGHBA

ahol kapható mindennemű hazai gyógyszer és különlegesség, továbbá szépítők és pipere cikkek.
Ugy hazai mint itteni receptek pontosan készíttetnek. Pósta megrendeléseknek pontosan eleget tesznek.

Pontos cím:

LINCOLN PHARMACY
Pittsburg, Pa. — 2307 Forbes street.

LEGJOBB, LEGOLCSÓBB

hazai regény és imakönyvek, hangszerek és kották, valamint mindennemű hazai importált árucikkek FALKENSTEIN SOMÁ-nál szerezhetők be.

— Irjon árjegyzékért. —

FALKENSTEIN SOMA,
a „Bevándorló” new yorki megbízottja.
314-316 E. 9th St., 1. floor. New York.

A VILLÁMVONATON

Bűnügyi regény az amerikai életről.

ELSŐ RÉSZ.

(Második folytatás.)

— Engem utesse, — dörmögte magában, — ebből baj lehetett volna!

S mivel a távolban újra egy olyan alakot látott felbukkanni, gyors léptekkel élénkebb, világosabb utcákba sietett.

IV.

Nem sikerült leánykérés.

Másnap délfelé csegették Richard Darrel lakásán, Waldburyban. A Chicago és St.-Louis közti vonalon, ebben a kis városban, volt Darrel rendes lakása.

Nelly nyitott ajtót. Látja, hogy Harper Elliston a vendég. Barátságosan köszönti a vendéget és bevezeti a szobába, hol már terítve volt.

— Hol van a bátyja? — kérdezte Elliston, körülpillantván.

— Nem láttam azóta, hogy Chicagoba utazott, — felelte a leány. Nem találkozott vele valahol?

— Nem. De csodálom, hogy nem irt néhány sort, ha hosszabb időre el akart maradni. Am talán megjön ma este.

— Ezt remélem én is, — viszonzá a fiatal leány. — Nem ebédelne velem a bátyám helyett, Elliston ur?

— Hogyne! Szívesen!

És Elliston helyet foglalt a szép leánnyal szemben.

Elliston arcáról le lehetett olvasni, mennyire örült, hogy zavartalanul együtt lehet a leánnyal.

Ebéd alatt mindenképpen iparkodott, hogy a leányt mulattassa, bár meglátszott rajta, hogy gondolatai másfelé járnak.

Mikor aztán Nelly felállott, hogy leszedje az asztalt, Elliston kérte, hogy maradjon ülve még néhány percig, mert valami mondani valója van.

A leány ámulva nézett reá:

— Ugyan mi mondani valója lehet Ellistonnak?

Rövid szünet állt most be, mert úgy látszik, Elliston nem találta meg mindjárt a szavakat, melyekkel kifejezhetné, amit mondani akart.

Végre ühmögtén néhány szót, kezét a leány karjára tette.

És elkezdte:

— Nelly kisasszony, nem találta ki, hogy minek vagyok ma itt?

Nelly elpirult Elliston tekintetétől.

— Nem, — felelte halkán, — nem tudom. Azt hiszem azért, hogy a bátyámat lássa.

Elliston megrázta a fejét.

— Nem, hanem ön miatt, Nelly kisasszony. Csak önhöz, aki annyiszor idevon. Ezt már régen észrevehette. Nelly, én szeretem önt, — folytatta szenvedélyesen, — és nincs forróbb vágyam, minthogy...

Tovább nem folytathatta szerelmi vallomását, mert Nelly hirtelen felugrott és kezét eltávoztatva emelvén feléje, zavartan, akadozva felelte:

— Ne folytassa, Elliston ur... Ezt... ezt nem vártam...

— Hallgasson meg, Nelly, — kérte Elliston és szintén felállt s meg akarta fogni a leány kezét. — Ha a feleségem akar lenni, New Yorkba költöznék és higgye el kelles sorsa volna mellettem.

Nelly elrántotta a kezét és zavara most felháborodássá változott.

— Sajnálom, Elliston ur, — jelentette ki határozott hangon, — de a szemébe kell mondanom, hogy nem szeretem és sohasem fogom szeretni! Szavai nagyon megleptek... Hiszen ön akár az atyám is lehetne!

Ez az utolsó megjegyzés nyilván nagyon bosszantotta Ellistont, mert egyszerre mély redő vetődött a homlokán és szemeiben bosszus tekintet jelent meg.

— Kacszónak higgyem? — kérdezte folytatólagos hangon. — Hisz az imént biztatott!

— Nem, soha! — tiltakozott Nelly felháborodva.

— Akkor utjaink ezentúl elválnak, Darrel kisasszony! — mondta Elliston, hirtelen elváltozott hangon.

— Ez csak öntől függ, — volt a leány kitérő válasza. — Mint a bátyám barátját mindig szívesen látom és...

— Ugy? hát csak mint Richard barátját? — vágott közbe Elliston sértődötten. — Ezt nem gondoltam volna önről. Tudja ön jól, hogy sok szép és gazdag leány ezer örömmel hallgatott volna meg, ön pedig ilyen könnyű szíjjel elutasít? Már régóta szándékom volt, hogy hitvestársat válasszak magamnak. De nem találtam az izlésre valót és már-már elhatároztam, hogy lemondok szándékomról. Ekkor ön jött ide. Megláttam önt és megszerettem és...

— Kérem, hallgasson el, Elliston ur! — tört ki Nelly. Kinos nekem, ha ön erről beszél.

Elliston nem felelt semmit, hanem mély sóhajással az ablakhoz lépett. Meglátszott az arcán, hogy azon iparkodik, miszerint leküzdje izgatottságát.

Nelly most megszánta ezt az embert, akinek habozásával olyan nagy fájdalmat okozott.

Jóságos, nőies lelke arra bírta, hogy elmenjen hozzá és két kezét nyujtsa feléje.

— Ne haragudjék reám, Elliston ur, — kérte. — Hisz én tisztelem és becsülöm önt s remélem, hogy továbbra is jóbarátok maradjunk.

Elliston odafordult a leányhoz. Milyen kedves és bájos volt most a leány!

Elliston vére forrni kezdett, de lebirta indulatát.

— Elfogadom baráti ajánlatát, — mondta erőszakolt mosolylyal. — Jobb ez, mint a nyílt ellenségeskedés.

— Mi ezélja is volna, ha két jó barát összekülönböznek? — jegyezte meg a leány. — Én igazán tisztelem önt és mindig örülni fo-

gok, ha nálunk láthatom.

Még egyszer kezét nyujtotta Ellistonnak, ki ezután eltávozott.

De alig hagyta el Elliston a házat, Nelly egy székbe esett és arcát kezeibe rejtve, zokogott. Sajátságos volt ez az iménti jelenet után. De hát az asszony mindig talány!

Nelly lassan-lassan megnyugodott és egy más férfi képe jelent meg lelke előtt, egy férfi, akinek már régóta odaadta a szívét, de aki érthetetlen okokból már hat hónap óta nem hallatott magáról.

— Csak itt volna Harry, — gondolta. — Félek, hogy valami baj érte. Különben nem

Gross Ede   Brandler L.

Yorkville Boulevard

előkelő magyar kávéház a felsővárosban
1393 MÁSODIK AVENUE
a 72. és 73 utczák között
Tulajdonosok:
GROSS EDE és BRANDLER L.
MINDEN NAP CZIGÁNYZENE
Kitünő magyar ételek és jó italok
Pontos kiszolgálás
POMPÁS BILLIÁRD ASZTALOK

WARADY LAJOS

Hasai peres, — katonai ügyek pontos elintézése.
Pénzküldés az ő-hazába.
Az összes hajóvonalak képviselője.
HÁZAK VÉTELE S ELADÁSA.
magyar közjegyző
449 S. BROAD ST.,   TRENTON, N. J.

DEUTSCH TESTVEREK

BANKHÁZA
317 East Houston st., NEW YORK.
Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át a Cunard vonalon.
Pénzküldemények továbbítására az ő-hazába a legmegbízhatóbb czégg.
KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar kölcsönkönyvtár, tüzbiztosítás, csomagok kihozatala és hazaszállítása.
Levélezim:
DEUTSCH BROS.,
317 East Houston st., NEW YORK.

MONOPOL KÁVÉHÁZ

RUDNER és ROTH, tulajdonosok
NEW YORK 145 Második Avenue, a kilencedik utca sarkán
Kitünő ételek és italok
A Magyaroknak Kedvenc találkozási helye
Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene

hagyna engem ilyen bizonytalanságban. Remélhetőleg Richard ma megjön. Nem tudom miért, de olyan aggodalom fogott el.

Eközben Elliston a városka egyetlen vendégfogadjába ment, ahol egész évre volt szobája bérben, ámbar csak ritkán használta. Nem ment be a vendégszobába, hanem visszavonult a saját szobájába s azt belülről bezárta.

Sötét arccal ült le az asztalhoz s fejét kezébe hajtva, zordonul maga elé nézett.

— Így, hát a barátja maradhatok? — mormolta magában — No, ez is valami! De ne gondold, Darrel Nelly, hogy ilyen olcsó áron lemondok rólad! Sötét felhők vonulnak fel életed egére és nincs messze az óra, amikor be fogod látni, hogy egy vén férj se megveendő.

Fekete szeméi megvillogtak és fehér fogai kiragyogtak a szürkés szakállból.

— Ha szívem megkivánta, hogy az enyém legyen a kicsike, — folytatta halkán magánbeszédét. — Egy álházassággal épp jól elérhetem célomat és a nyakas kis galamb a maga üde szépségével szép halom pénzt hozhat a konyhámra.

Elégedetten dörzsölte a kezét, azután feltálatlatta magának a legjobbakat, ami csak felt a fogadó konyhájából.

Majd egy kis kékításkával a kezében a vasútra ment és jegyet váltott St. Louisba.

Mialatt egy oszlophoz támaszkodva a vonatra várt, érezte, hogy egyszerre valaki hátulról egy papírdarabot nyom a kezébe.

Hirtelen hátrafordult s látja, hogy egy alak eltűnik a sötétben.

— Mit jelentsen ez? — dörmögte álmélkodva s egy lámpához ment s ott kibontotta a papírlapot, amelyre a következő volt írva: „Harper Elliston!

Legyen óvatos, ha valamire vállalkozik Nelly Darrel ellen. A leánynak van egy barátja, aki megvédi s a leány ellenségeit elpusztítja. Vigyázzon, Elliston, láva forr a talpa alatt. Vigyázzon, hogy el ne nyelje a láva!”

Aláírás nem volt a levélen.

E pillanatban berobogott a villámvonat.

Elliston a sajátos levelet a zsebébe rejtette s beugrott egy kupéba, melyet a kalauz mindjárt be is zárt mögötte.

V.

Épp jókor.

Utazás közben Chicagóból St. Louis felé Darrel Richard mindenképpen vallomásra akarta bírni a ravasz Bill Watsont. A fickó olyan megrögzött és olyan ravasz volt, hogy a titkosrendőr rábeszélései és fenyegetései nála mind falrahányt borsó voltak.

— Te, ha mindent megvallasz, — mondta végül, hogy szólásra bírja Martin Skidwayt, — akkor talán szabadon bocsájtanak.

— Mit bánom én! Nem vagyok bolond!

— volt a nyers válasz.

— Ismered Arnold gyilkosát?

— Nem tudok semmit!

Ennél többet nem mondott a gazember. Végre is Darrel belátta, hogy hiába fárad, nem faggatta tovább.

St. Louisba érve tüstént beszállította a fickót a fogházba, azután a vasúti igazgatósághoz ment, remélvén, hogy ott bővebbet megtudhat a gyilkosságról.

Egyelőre elhallgatta a nevét és csak úgy bemutatkozás nélkül ereszkedett beszélgetésbe az épp szolgálattevő hivatalnokkal, akit Hallernek hívtak.

— Bizony gyalázatos tett volt! — mondta Haller. — Tüstént táviratoztunk Chicagoba, hogy a rendőrség mozgassa ott meg legjobb embereit.

— És meg van már a gyilkos?

— Sajnos, nincs!

— A gazok bizonyára ravaszul végezték a dolgukat, — vélekedett Darrel, — de azért esetleg sikerülhet elfogni többeket közülük, hogy ki ne kerüljék a büntető igazgatóság alá. A meggyilkolt pósthivatalnokot jól ismertem, sőt barátom is volt. Nincs tehát más vágyam, minthogy megboszuljam a halálát.

— Ezt értem is! — viszonzá Haller helyeslően. — De nehéz munka, még a legügyesebb titkosrendőrnek is. Más bele se fogjon.

— Ebben igaza van! — felelte Darrel mosolylyal.

— Hallott ön Richard Darrelről?

— De hallottam ám! Ki ne ismerné? Ez a legjobb titkosrendőr, legalább így mondják. Táviratomban, melyet a chicagói hatósághoz intéztem, kértem, hogy ha lehet, bizák meg Darrelt az egész ügygyel.

— De persze, Haller ur személyesen sohasem látta?

— Nem!

— Nos, akkor most megismerheti.

— Hogyan?

— Könnyen, mert én vagyok magam Richard Darrel.

— Ön?

— Rendelkezzék velem.

— Ön az a híres Darrel, aki a vad Crogaüt elfogta és egy egész banda hamispénzverőt szétugrasztott?

— Igen, én vagyok! — erősítette Darrel mosolyogva.

— Igazán örülök, hogy megismerhetem, — Haller e szavaknál erősen megrázta Darrel kezét. — Már olyan sokat hallottam ön-ről. Természetesen átadjuk önnek az egész ügyet, ha elfogadja.

— Hogyne! — felelte Darrel.

S ezután megbeszéltek az első teendőket, melyeket tenniük kell, hogy a rablókat kinyomozzák.

Már sötét lett, mikor Darrel elhagyta az irodát és lépteit a közeli vendégfogadó felé irányozta. Itt írni akart a hugának, hogy

még néhány napig St.-Louisban marad, mert meg volt győződve, hogy a gyilkos vagy itt, vagy Chicagóban rejtőzik.

Gondolataiba mélyedve ment az utcákon, s nem vette észre, hogy némi távolban egy ember loppal követi.

Hogy utját megrövidítse, befordult Darrel egy keskeny és rosszul világított utcába.

De alig tett abban néhány lépést, mikor hátulról hirtelen erős ütést mértek a fejére.

Hátrátántorodott, de talpon tudta magát tartani s ámbar az ütés félig elkábította, gyorsan a támadó felé fordult.

De ugyane pillanatban fényes tört látott megvillanni, melylyel a támadó feléje esapott.

A támadás olyan hirtelen volt, hogy Darrel nem tudta volna elhárítani a gyilkos es-

New York, Hazleton, Wilkesbarre

NÉMETH JÁNOS

v. cs. és kir. konzuli ügyvivő
Hajójegyekre, pénzküldésre és közjegyzői ügyekre a legmegbízhatóbb és legpontosabb banküzlet

Levélcím: NÉMETH JÁNOS
457 WASHINGTON STR., NEW YORK, N. Y.

PETERMAN'S ROACH FOOD

Áldás a háziasszonyokra nézve

Egyszeri alkalmazásra megszabadítja még a legpiszkosabb lakást is sváb bogaraktól, vízbogaraktól és mindennemű rovaroktól.

„Peterman találmánya” poloskák és ezek tojásai ellen, kiirtja a poloskákat és megakadályozza keletkezésüket. Hajlítható csővel ellátott kannában. Peterman hangyátápláló azonnal megszabadít hangyáktól.

Az amerikai és a külföldi közönség egyöntetű véleménye az, hogy azok a szerek a legjobbak a világon.

WM. PETERMAN, VEGYÉSZ

54, 56, 58 West 13th street, New York City.
Kapható New Yorkban és az Egyesült Államokban minden gyógyszerertárban.

50 centért egy-egy fontot tartalmazó kannát akár a sváb bogarak, akár a hangyák ellen postán elküldenek mindenüvé.

EURÓPAI GYÓGYINTÉZET.

Bármily régi betegségben is szenved s ha orvosai ez ideig hiába gyógykezelték, forduljon bizalommal hozzánk. A mi európai gyógyintézetünkben / mindennemű betegségek gyorsan és sikeresen kezelteknek.

ORVOSI TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

Redelő-órak hétköznapon reggel 9 órától est 8 óráig, ünnepnap délelőtt 10 órától délután 3 óráig.

EUROPEAN MEDICAL INSTITUTE
402 GRAND ST. — PITTSBURGH, PA.

CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE MAGYARSÁGÁNAK FIGYELMÉBE!

Dr. BOTTLIK LAJOS

BUDAPESTI EGYETEMES ORVOSTUDOR

volt csász. és kir. katonarvos, a magyar kir. posta-, távirada és telefon, a m. kir. államvasutak és a csász. és kir. Kassa-Oderbergi vasút volt orvosa

Jelenleg chicagói kórházi igazgató-főorvos, konzulatusi orvos, a legkülönfélébb és legsúlyosabb betegségeket a legtudományosabb alapon és az orvosi tudomány eddig elért legmagasabb szívnálán, a legjobb eredménnyel gyógyítja. Különös szakképzettséggel gyógyít mindenféle férfi és női betegségeket a legnagyobb TITOKTARTÁS mellett jótállással. — Levelekre válaszol:

Dr. LOUIS BOTTLIK

420 SO. HALSTEAD STREET. — Telephone Monroe 1116. — CHICAGO, ILL.

pást és menthetetlenül vége lett volna, ha a Gondviselés épp jókor segítséget nem küld. Még mielőtt a gyilkos tör Darrel mellét érte volna, a támadót egy erős kéz megragadta és félreléltette.

Most heves viaskodás fejtett ki a támadó és a mentő közt és e viaskodásban a gyáva támadó bizonyosan áldozatul esett volna, ha azzal a esellel nem él, hogy hirtelen ki nem rántja magát a kabátjából és elfut az est homályában, míg a kabátja a mentőnek a kezében maradt.

— Átkozott egy fickó! — dörmögte az idegen, mikor, sajnós, már későn, átlátta a gazember eselét.

— Fölismerte a fickót? — kérdezte Darrel, aki időközben magához tért kábultságából.

— Nem, csak azt láttam, hogy lopva követi önt és hogy valami gonosz forral. Ezért jöttem utána. De meg van ön sebülve?

— Hála Istennek, nem! — viszonzá Darrel. — De ha ön jókor közbe nem lép, rosszabb vége lett volna rám nézve a dolognak.

Lassan néhány lépést haladtak előre, mikor egyszerre egy lámpa fénye vetődik az idegen arcába.

Darrel meglepetve hökken vissza.

— Ezér bomba! — kiáltja. — Hisz ez Harry Bernard! Hogy vagy, vén fickó? Honnan az Isten háta mögül kerültél elő?

— És látható örömmel rázta meg a fiatal ember kezét.

— Csak ne sok kérdést egyszerre, Darrel, — viszonzá a mentő nevetve. — Sejtettem, hogy te vagy, de esodálkoztam, hogy vén napjaidra olyan vigyázatlan vagy. Talán szerelmes vagy? Mert ilyenkor a legokosabb ember is esztelen.

(Folytatás következik.)

The Friedman Print
215 BOWERY NEW YORK
Elvállalja alapszabályok s minden-
nemű nyomtatványok elkészítését.
Kitűnően felszerelt magyar nyomda.
A „BEVÁNDORLÓ”-T ITT KÉSZITIK.
Elv: csinos kiállítás olcsó árak mellett.

Ami Kedvelt Bankárunk

JOS. TOMCSÁNYI

Homestead, Pa. Duquesne, Pa.

ÖT NAP A CSENDES VIZEN
**NEW YORKBÓL
NEW ORLEANSBA**
A Southern Pacific Utján
Személyszállító hajók
NEW YORKBÓL MINDEN
SZERDÁN DÉLBE INDULNAK.
New Orleansban kapcsolatunk van az összes
vasutakkal minden helyhez
Louisianában, Texasban, New Mexicóban,
Arizonában és Californiában
Kérdésköszönet New York, Broadway 1 vagy
349 szám alatt

A BEVÁNDORLÓ

I. BOSS
111 SECOND STREET — — — PASSAIC, N. J.
Mindenféle szivarok és dohányok importálójá.
KÜLÖNÖSEN JÓ A KOSSUTH ÉS GRÓF
BATTHYÁNYI DOHÁNY
Megrendelések nagyban és kicsinyben vidékre is

CHARLES R. KEAR HARRY F. POTTER
elnök pénztárnok

ELSŐ NEMZETI BANK
First National Bank
MINERSVILLE, PA.

Alapított 1864-ben. Schuylkill-Coun-
tynak legöregebb nemzeti bankja.

Alaptőke \$50,000,00
Tartalékalap és szét nem
osztott nyereség..... \$75,000,00

Elfogad pénzbetéteket és a pénzt csekk
alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal
visszafizeti.

Pénzküldéseket a világ bármely részébe
bank- vagy póstaútvány útján eszközöl.

THE "STATE BANK"
AZ ÁLLAM BANKJA.
378 Grand Street, New York City
Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, má-
sodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros
Voorhis O. I., alpenztáros Kneisel János.
Tőke, felesleg, nyereség több mint \$1,000,000
Betétek több mint 15,000,000
Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden
részébe.
Hajójegyek minden vonalra kaphatók.

KÉPVISELŐINK.
A Bevándorlót a következő urak képviselik a kö-
vetkező helyeken olyképp, hogy erőfeszítési díjakat fel-
vehetnek és nevünkben nyugtázhatnak:
Krupcsinszky Adolf ur ..... Elizabethport, N. J.
Makray Jenő ur ..... South River, N. J.
Panykó István ur ..... New Brunswick, N. J.
Perbeth Ferencz ur ..... Union City, Conn.
Getsy János ur ..... Torrington, Conn.
Sághy József ur ..... Wells Creek, Pa.
Torhán János ur ..... Yonkers, N. Y.

**A PITTSBURGI FIÓKIRODA
KÉPVISELŐI:**
Friedl Lambert ur ..... Steubenville, O.
Kováts Arthur ur ..... Pittsburg, Pa.
Finkelstein I. ur ..... Homestead, Pa.
Samu György ur ..... So. Sharon, Pa.
Andrejkevits Béla ur ..... Pittsburg, Pa.
NEVADA KÁROLY ur
utazó képviselő Pennsylvania államban.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.

NEW YORK ÁLLAM.
Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York.
Kiss Emil, 104—2nd Ave., New York.
Németh János, 457 Washington street, New York.
Deutsch Testvérek, 317 Houston street, New York.
Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.
The Oriental Bank, 182—184 Broadway, New York.
Csekkontó, hitellevelek, külföldi értékpapírok megvétele és eladása.

PENNSYLVANIA ÁLLAM.
B. Hendler, successor to A. Hendler Son. & Co. Cassandra.
Pénzküldemények Magyarországra és Európa bármely részébe olcsón, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalakon az ó-hazába és az óhazából sehol olcsóbban nem kaphatók.
First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville.
Alaptőke \$50,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyereség \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.
Róth József és Fiai, a monongahela völgynek legregibb bankháza, saját épületében, Ötödik Ave. és Locust street sarkán, McKeesport, Pa.

Pénzküldés az ó-hazába gyorsan, pontosan a legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójegy eladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelemmel kiállítanak és a konzulatusi hitelesítést beszerzik. Jos. Roth and Sons.

Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takarékos és Hitel Társulat, Duquesne.

Alaptőke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankházainak egyike s az egyedüli magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesei magyarok. Fizet két százalékos csekk számlára, 4 százalékos betét számlára. Pénzküldés, hajójegy eladási és közjegyzői iroda.

Klein Jakab, magyar bank és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburg.

Megbízható pénzküldés és hajójegy elárúsító. Kihá-
lít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyek elintézését.

Tomcsányi József, Homestead és Duquesne.

MICHIGAN ÁLLAM.
The People's Savings Bank, A nép takarékos bankja, Detroit.
Alapított 1871, tőke \$500,000, fölösleg \$350,000, takarékbetétek 11,000,000. M. W. O'Brien elnök, F. A. Schulte alelnök, Geo. E. Lawson pénztáros, J. R. Bodde segédpenztáros, R. W. Smylie ellenőr, J. T. Keena jogtanácsos. Fiókhelylet Gratiot Ave., üzlet vezető Ino. N. Wolfschlagel.

MISSOURI ÁLLAM.
The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok truszt kompániája, Bonne Terre.
Bejegyeztetett 1890-ben. Tőke \$100,000.00. R. R. S. Parsons elnök, F. J. Thomure alelnök, F. H. Dearing titkár és pénztáros.

OHIO ÁLLAM.
Perczel Lajos, 532-534 Pearl street, Cleveland.

WISCONSIN ÁLLAM.
Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékos bank, Kenosha. ....
Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ÁLLAM.
Rizsák János, 128 Second street, Passaic.
The People's Bank & Trust Company, 185 Main Ave. Passaic.
Népbank és truszt kompánia. Elfogad betéteket és kamatokat fizet utánuk. Csekkontókat nyit. Tőke és fölösleg 336,000.00 dollár.

Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapest, V. Wurm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul személyes ügyének irodája: Fiume, Andrassy ut 22. Magyar amerikaiak, akik az ó-hazában nehézségekkel találkoznak, forduljanak oda.